Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne

organ Towarzystwa numizmatycznego

Nr 12 GRUDZIEŃ Rok 1913

Wychodzą miesięcznie.

Prenumeratę jak i korespondencyę należy nadsyłać pod adresem Redaktora Dra Maryana Gumowskiego, Muzeum Czapskich w Krakowie.

PRENUMERATA WYNOSI:

Rocznie . . . . Kor. 10, Mrk 10, Rb. 5,
Półrocznie . . . Kor. 5, Mrk 5, Rb. 2·50

Numer pojedynczy Kor. 1·50

Ogłoszenia: cała strona 30, 1/2 str. 15, 1/3 str. 10, 1/4 str. 7·50, 1/6 str. 5 Mrk

Inserat 3-razowy ma 25% rabatu, roczny 50%

Skład główny w Muzeum Czapskich i w Księgarni Spółki Wyd. Polskiej w Krakowie.

Tadeusz Czacki, jako numizmatyk.

(Notatka jubileuszowa).

Napisał Adam Wrzosek.

Wielki obywatel, mąż niespożytych dla Polski zasług — Tadeusz Czacki, zapisał chlubnie swe imię na różnych polach działalności społecznej i naukowej. Na czele swego najważniejszego dzieła naukowego „O litewskich i polskich prawach", o którem Chmielowski mówi, że „do dziś dnia jest skarbnicą wiadomości najróżnorodniejszych, odnoszących się do dziejów cywilizacyi naszej" [1]), wypisał Czacki te słowa Cicerona: „Mihi quidem nulli satis eruditi videntur, quibus nostra ignota sunt". Pragnął, aby mu nic nie było obcem, co jest naszem. W rzeczy samej niepospolity umysł twórcy Szkoły Krzemienieckiej żywo zajmowało wszystko, co miało związek z Polską, wszystko, co mogłoby ją podźwignąć na wyżyny duchowe. Jasno przyświecał mu ideał w życiu — dążenie do odrodzenia ojczyzny. Poznał drogi do celu tego wiodące i szedł niemi wytrwale, nie zrażając się przeciwnościami losu. „Trudności mię nie ustraszą — pisał Czacki do ks. Jundziłła — kto się ich lęka, niech przestanie mieć chęci przyłączenia swego imienia do dzieł użytecznych" [2]). Czacki całe życie swoje złożył na ołtarzu dobra

[1]) P. Chmielowski: „Tadeusz Czacki. Jego życie i działalność wychowawcza". Petersburg 1898, str. 10.

[2]) O życiu i pismach Tadeusza Czackiego. Rzecz czytana na zebraniu Gimnazium Wołyńskiego i licznych obywatelów 30 lipca 1813 roku przez X. Aloizego Osińskiego. Krzemieniec 1816, str. 126.

publicznego. Niezłomny w postanowieniach, wytrwały w pracy, zamiłowany w nauce, ożywiony wielką ideą odrodzenia swego narodu, należał on do tych ludzi, którzy położyli najtrwalsze podwaliny pod gmach kultury polskiej w czasach porozbiorowych.

Wielostronna działalność Czackiego pozostawiła po sobie trwałe ślady także w numizmatyce polskiej, która długo u nas leżała odłogiem. Wprawdzie już w XVI stuleciu mieliśmy uczonego, który zajmował się numizmatyką. Był nim Stanisław Grzepski (1526—1570), profesor Akademii krakowskiej, który w dziele swojem, wydanem w Antwerpii w 1568 roku, pisał o monetach hebrajskich. Łukaszewicz wspomina, że Grzepski w dziele rzeczonem „podaje też wiadomość o dawnych polskich pieniądzach, mianowicie mazowieckich monetach i wagach“ [1]). Po Grzepskim, który nie tylko pisał w przedmiocie numizmatyki, ale i posiadał duży zbiór monet [2]), przestano się na bardzo długo zajmować numizmatyką w Polsce. Stronczyński, podając wzmiankę o autorach [3]), którzy pisali o rzeczy menniczej w Polsce, dodaje z żalem, że w badaniach numizmatycznych Niemcy nas wyprzedzili i że im właściwie zawdzięczamy podstawy naszej numizmatyki [4]).

Jeżeli pominiemy Naruszewicza, który, lubo w „Historyi narodu polskiego“ czyni często wzmianki o monecie u nas, numizmatyką jednak nie zajmował się specyalnie, to przyznać musimy, że pierwszym Polakiem, który pracą swoją objął całość rzeczy menniczej w Polsce, był Czacki. Wydał on na samym schyłku XVIII stulecia pierwszy tom dzieła swego „O litewskich i polskich prawach“ [5]). W tomie tym znajdujemy obszerny rozdział, zatytułowany „O monecie polskiej i litewskiej“ (str. 111—178). Do napisania tego rozdziału, traktującego o całej

---

[1]) L. Łukaszewicz: Rys dziejów piśmiennictwa polskiego. Wyd. III, Poznań 1866, str. 171. Stan. Grzepsii. De multiplici siclo et talento. Item de mensuris haebraicis tam aridorum quam liquidorum. His praemissa est epitome de ponderibus, quae apud profanos leguntur auctores. Antverp. 1568, 8-vo.

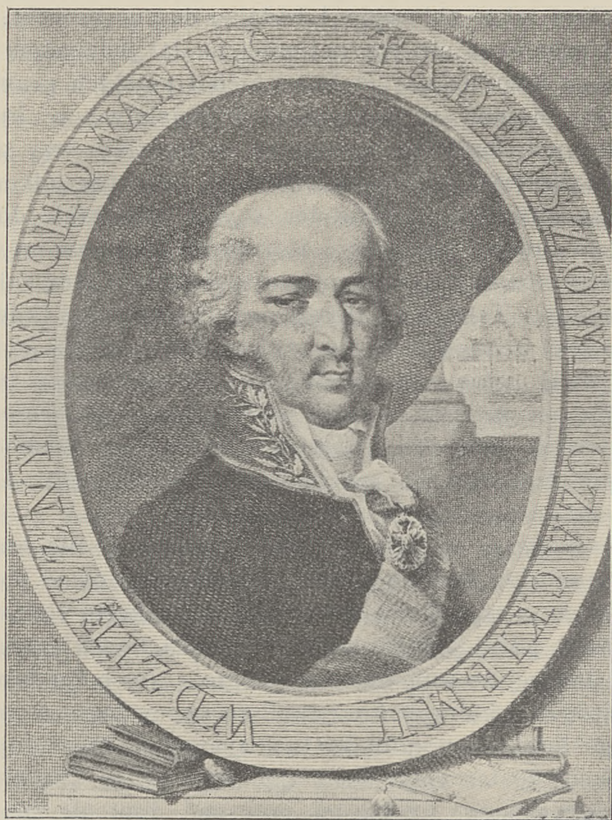
[2]) Grzepski zapisał swój zbiór numizmatyczny Akademii Krakowskiej. Znajduje się on dotychczas w Uniwersytecie Jagiellońskim w Gabinecie połączonych zbiorów sztuki i archeologii. (Wiadomość tę zawdzięczam Dr. M. Gumowskiemu).

[3]) Jerzy Wende: Exercitatio prima et secunda de primis polonorum nummis argenteis. Thorunii 1702. — Dewerdeck: Silesia numismatica. Jauer 1711. — Braun: Ausführlich historischer Bericht vom Polnisch- und Preussischen Münzwesen. Elbing 1722. — J. F. Joachim: Neueröffnetes Groschencabinet 1—4 r. Th. Leipzig 1749—1753, in 8-vo mit Kupfertafeln. O nim pisze J. Zagórski (Monety dawnej Polski. Warszawa 1845, na str. VII spisu dzieł i pism o monetach, medalach i rzeczach menniczych polskich): „Temu uczonemu slusznie należy cześć założenia węgielnego kamienia do nauki o pieniądzach naszych. Pierwszy bowiem wyśledził i w poszycie 8-mym części 3-ciej niniejszego dzieła 1752 r. wydanej (str. 502—742) nie tylko opisał, ale i w wizerunkach wystawił monety polskie przed Wacławem bite, przez co zbił twierdzenie dziejopisów naszych, jakoby przed tym królem kruszec mincowy nie był u nas znanym“.

[4]) O monetach naszych pisał także Praun: Gründl. Nachricht v. d. Münzwesen, insbes. v. d. teutschen, französ., span., engl., russ., poln. etc. Münzwesen. 3. A. besond. üb. schwed., russ u. poln. Münzwesen. Lpz. 1784.

[5]) O litewskich i polskich prawach, o ich duchu, źrzódłach, związku i o rzeczach zawartych w pierwszem statucie dla Litwy 1529 roku wydanem. Przez Tadeusza Czackiego. T. I. Warszawa 1800 r. Tom II wyszedł w Warszawie w r. 1801.

numizmatyce polskiej, zabrał się Czacki po gruntownem przestudyowaniu dzieł numizmatycznych obcych i źródeł archiwalnych polskich. Jako rzecz, oparta na bardzo ważnym materyale naukowym, praca Czackiego miała pierwszorzędne znaczenie dla późniejszych badaczów. Autor postanowił rozważyć w swej pracy następujące zagadnienia: „1. kiedy zaczęła być moneta w Polsce i Litwie; 2. co mamy rozumieć o świadectwie pisarzów, opóźniających epokę u nas zamiany kruszcowych pieniędzy za produkta, i czy były u nas skórzane grosze i talary; 3. co jest grosz, jak wszedł do Polski, jak się dzielił i jaka jego odmiana; 4. czy jest i jaka między groszem litewskim a groszem polskim różnica; 5. co są grzywny, wiardunki, skojce, kopy i złote; 6. jak weszły czerwone złote i jaka ich była wartość; 7. co są ruble litewskie; 8. jaka była proporcya między złotem i srebrem; 9. jaka jest prosta redukcya tych wymienionych monet“ [1]). Rozpatrując te rzeczy, wykazuje Czacki wielką erudycyę, a w licznych u dołu stronic przypiskach, zajmujących bodaj więcej miejsca niż sam tekst, wyjaśnia różne szczegóły i podaje

Tadeusz Czacki.

[1]) Ibidem.

mnogość źródeł, z których korzystał. Wśród tych źródeł przytacza niejednokrotnie rękopism Feliksa Łojki.

Czacki nie pominął w swojej rozprawie żadnej ważnej rzeczy, odnoszącej się do numizmatyki polskiej. Zastanawia się nawet nad takimi szczegółami, jaką monetę nazywano czerwoną, jaką białą, a jaką czarną; jaka różnica zachodziła między dukatem a czerwonym złotym i t. p. rzeczami. Czerpał on swoją wiedzę numizmatyczną nie tylko z książek i archiwów, lecz także zbierając i badając dawne monety. Zbieraniem monet zaczął zajmować się przynajmniej na lat jedenaście przed wydaniem pierwszego tomu dzieła „O litewskich i polskich prawach". Mamy tego oczywisty dowód w jednym z przypisków, w którym pisze: „W 1789 roku przysłano mi wykopane w Będziniu trzy grosze, przypadek dość szczęśliwy mieć chciał, że dwa były tak jak nowe; zasłużony i światły próbierz jp. Schröder, czynił przy mnie doświadczenie, i tak znalazł te grosze, jak grosze Karola IV być powinny" [1]).

Po tekście rozprawy o monecie polskiej i litewskiej następuje w dziele Czackiego „Tablica ewaluacyi monet polskich i litewskich z wyrażeniem wartości na monetę podług stopy 1766 roku", a po tej tablicy — starannie wydany atlas numizmatyczny. Składa się on z 13 sztychowanych tablic, na których zostały wyobrażone obustronne podobizny 215 monet, prawie wyłącznie polskich i litewskich. Tablice od II do XI włącznie zrobił A. Orłowski, pozostałe trzy (I, XII i XIII) I. Ligber. Objaśnienia do tablic zajmują 27 stronic druku.

Niedokładności i omyłek w pracy Czackiego nie brak. Niektóre jego zapatrywania w świetle późniejszej krytyki ostać się nie mogły, n. p. twierdzenie o spodleniu kwartników za króla Ludwika. Twierdzenie to obalił później Piekosiński [2]). Praca Czackiego nie jest więc bez usterek. Inaczej zresztą być nie mogło. Nie mógł bowiem Czacki znać wielu źródeł, z których korzystali następcy jego, a co ważniejsze, nie mógł znać licznych pomników historycznych, które dopiero późniejsze wykopaliska dostarczyły. Oceniając atoli pracę Czackiego z punktu widzenia historycznego, trzeba jej przyznać doniosłe znaczenie, albowiem była ona pierwszą pracą numizmatyczną polską, obejmującą całość numizmatyki naszej, a przytem pracą, stojącą na wysokości ówczesnego poziomu wiedzy.

Czacki, po wydaniu dzieła „O litewskich i polskich prawach", nie przestał się gorliwie zajmować numizmatyką: skrzętnie zbierał monety dawne i starał się o rozkrzewienie znajomości numizmatyki polskiej. Dzięki jego zabiegom powstał w Szkole Krzemienieckiej znakomity zbiór numizmatyczny. Pragnąc, aby młodzież, kształcąca się pod jego kierunkiem, poznała numizmatykę i nabrała do niej zamiłowania, pisze w roku 1810 obszerną i ważną rozprawę p. t.: „O rzeczy menniczej w Polsce i Litwie dla uczniów Wołyńskiego Gimnazyum". Rozprawa ta zasługuje

---

[1]) „O litewskich i polskich prawach". Wydanie Kazimierza Józefa Turowskiego. Kraków 1861, str. 139.

[2]) Fr. Piekosiński: O monecie i stopie menniczej w Polsce w XIV i XV wieku. Kraków 1878, str. 45–54.

z wielu względów na uwagę. Jest ona w znacznej mierze wzorowana na rozprawie o monecie polskiej i litewskiej, i podobnie jak ta rozprawa opatrzona licznymi przypiskami. Co więcej, wiele ustępów z pierwszej swojej rozprawy numizmatycznej powtarza Czacki z małemi zmianami w drugiej. Sam zresztą, jak się o tem niżej przekonamy, uważa drugą swoją rozprawę numizmatyczną za rozszerzoną do użytku młodzieży pracę „O monecie polskiej i litewskiej“.

Na początku swej pracy, przeznaczonej dla uczniów Szkoły Krzemienieckiej, zastanawia się Czacki nad przedmiotem numizmatyki i pożytkiem, płynącym z tej nauki. Potem, wymieniwszy pisarzów, którzy o numizmatyce polskiej pisali, rozpatruje przeszkody w postępie tej nauki. Wśród tych przeszkód na pierwszem miejscu stawia niedostatek zbiorów monet krajowych, na drugiem — trudności w poszukiwaniach archiwalnych, na trzeciem wreszcie — brak dobrych probierzów w dawnej Polsce przed panowaniem Stanisława Augusta, co powodowało nieporządki w mennicach, w których wybijano niejednakowej wagi monety i nieraz je fałszowano. Dalej w paragrafie, zatytułowanym: „Kto pierwszy zwrócił uwagę do tej materyi“, to jest do rzeczy menniczej, oddaje powinny hołd Feliksowi Łojce, uczonemu numizmatykowi, który zebrał dużo materyałów, odnoszących się do numizmatyki polskiej. Z materyałów tych, które pozostały w rękopiśmie, Czacki niejednokrotnie korzystał. O tym zapomnianym, lecz zasłużonym numizmatyku, tak pisze Czacki: „Feliks Łojko, jak uczony człowiek i kommisarz skarbowy, zbierał materyały do stosunku cen, w różnych epokach, w naszej ojczystej ziemi i w różnych krajach, zbierał równie do rzeczy menniczej i trudnił się doświadczeniem monet. Pracowity człowiek raz tylko przemówił do świata, broniąc praw Polski. Milczał później Łojko; zebrane przez niego materyały, bez uporządkowania jednak, zdobią moją bibliotekę“. „Trzydzieści kilka tomów notat zawiera zbiór wyciągów w różnych materyach, zawsze jednak do Polski stosowanych“ [1]).

O powodach, które skłoniły Czackiego do napisania rozprawy o rzeczy menniczej, pisze on co następuje: „Umieszczony w składzie komisyi skarbowej, miałem niejako część dozoru nad mennicą. Dzieje i prawa krajowe były przedmiotem moich zatrudnień. Trzeba było cenić dawne opłaty, w monecie ówczesnej w wielu epokach, w dobrach narodowych, aby postanowić wielość opłat, przywilejami lub umowami oznaczonych. Trzeba było gotować obraz ekonomiczno-polityczny kraju naszego i okazać, jak podnosiło się bogactwo naszego kraju. Trzeba było dla tych samych przyczyn oświecać wątpliwości, które dzieje w tym przedmiocie wystawiły. Wszystkie archiwa były dla mnie dostępnemi. Wiadome publiczne przygody położyły granicę memu urzędowaniu i mojej pracy. Znakomitej wartości materyały składając w książce

[1]) O rzeczy menniczej w Polsce i Litwie dla uczniów Wołyńskiego Gimnazium (pisana roku 1810). Dzieła Tadeusza Czackiego zebrane i wydane przez hr. Edwarda Raczyńskiego. T. III. Poznań 1845, str. 372—3. Materyały, zebrane przez Łojkę, znajdują się obecnie w Muzeum X. X. Czartoryskich w Krakowie. (Wiadomości tej udzielił mi p. M. Grażyński).

mojej, przed dziesięć laty wydanej (O Litewskich i Polskich prawach), pisałem obszernie i o tej materyi. Przynoszę teraz toż samo pismo, z niejakiem rozszerzeniem, dla użytku młodzieży w Krzemieńcu. Godna jest ona moich trudów, bo postępowanie prawie każdego ucznia nadgradza moją troskliwość". Na tych słowach kończą się wstępne uwagi, po których autor przystępuje do właściwego wykładu numizmatyki. Najpierw zastanawia się nad dawnością monety u nas, potem zbija podanie o pieniądzach skórzanych w Polsce, dalej zaś pisze o brakteatach, o groszach polskich, o podziale groszy na szelągi i denary, o groszach litewskich, o grzywnach, fertonach, skojcach i kopach, o złotych i tynfach, o talarach i czerwonych złotych i wreszcie o rublach.

W rozprawie o rzeczy menniczej w Polsce i Litwie zasługuje na szczególne podniesienie ustęp, w którym Czacki podaje wiadomość o dawnych zbiorach numizmatycznych w Polsce. Wspomniawszy w kilku słowach, że już w XV wieku Stefan, biskup chełmiński, zbierał monety wszystkich krajów, że „w litewsklej mennicy chowano pieniądze bite od Władysława Jagiełły panowania", że Jan Sobieski miał zbiór medalów polskich, pisze, że pierwszy „piękny" zbiór monet i medalów krajowych zebrał około roku 1776 Stanisław książę Lubomirski, marszałek wielki koronny. Zbiór ten przeszedł później na własność Stanisława Potockiego. Dalej zaś Czacki, podając wiadomość o zbiorach króla Stanisława Poniatowskiego, tak pisze: „Stanisław August piękny zebrał zbiór. Część złotych monet i medalów przetopioną została w mennicy w czasie powstania 1794 r., medale złote, bite dla pamiątki królów polskich w mennicy były wykupione. Przyniosła je do naszego składu szlachetna gorliwość Sebastyana Badeniego; część wielka stała się własnością Stanisława księcia Poniatowskiego. Pozostały niektóre ojczyste pieniądze i te razem ze zbiorem dawnych monet znajdują się w Krzemieńcu" [1]). Potem następują wzmianki o zbiorach Czapskiego, starosty knyszyńskiego, X. Sołtyka, referendarza koronnego, Rzewuskiego, Franciszka Bielińskiego i doktora medycyny Arnolda, historyka medycyny w Polsce i numizmatyka. W końcu zaś autor dodaje: „Ten zbiór, który sam zebrałem, co do monet, wyrówna gabinetowi Stanisława Potockiego".

Z tych wiadomości, podanych przez Czackiego, łacno osądzić można, do jakiego stopnia mylił się Edward Rastawiecki, utrzymując w przedmowie do dzieła Zagórskiego o monetach dawnej Polski, że dopiero w trzecim dziesiątku lat ubiegłego stulecia zaczęto u nas tworzyć zbiory naukowe medali i dawnych monet [2]). O zbiorze numizmatycznym w Krzemieńcu, o którym Czacki tylko nawiasem wspomniał w rozprawie o rzeczy menniczej, podaje szczegółowsze wiadomości Alojzy Osiński w życiorysie Czackiego, pisząc: „Dawne i późniejsze medale zbioru

[1]) Ibid., str. 369.

[2]) Monety dawnej Polski jakoteż prowincyi i miast do niej niegdy należących, z trzech ostatnich wieków zebrane, uporządkowane i z przywiedzeniem źródeł historycznych opisane przez Ignacego Zagórskiego (z 60 na kamieniu rytemi tablicami), wydane przez Edwarda Barona Rastawieckiego. Warszawa 1815.

Albertrandego, po śmierci Stanisława Augusta za 7.500 czer. złotych dla tey Szkoły nabyte, i pomnożone usilnością i staraniem Czackiego, są w liczbie 20.000“ [1]).

Dopóki Czacki żył, wzbogacał zbiór krzemieniecki nowymi nabytkami numizmatycznymi, jak o tem świadczą przypiski w rozprawie o rzeczy menniczej w Polsce i Litwie. Po śmierci Czackiego zbiór krzemieniecki widocznie już nie powiększał się, skoro po zamknięciu Liceum Krzemienieckiego i przeniesieniu zbioru numizmatycznego do Uniwersytetu Kijowskiego liczył on 17.928 okazów [2]); zbiór ten raczej zmalał, jeżeli liczba okazów, podana przez X. Osińskiego w r. 1816, odpowiadała rzeczywistości. Przypuszczać się godzi, że Osiński, który był nauczycielem literatury łacińskiej i polskiej w Krzemieńcu, miał dokładne wiadomości o tamtejszym zbiorze numizmatycznym. Gdyby ten zbiór liczył niespełna 18 tysięcy okazów, jak to było po zamknięciu Liceum Krzemienieckiego, to chybaby Osiński nie mówił o 20 tysiącach. A zatem nie będę może dalekim od prawdy, gdy wypowiem przypuszczenie, że zbiór numizmatyczny w Krzemieńcu, który powstał wyłącznie zabiegami Czackiego, po śmierci jego przestał się zupełnie rozwijać.

Czacki był w prawdziwem tego słowa znaczeniu przodownikiem na polu numizmatyki polskiej, wskazując drogę przyszłym badaczom. Potrafili oni ocenić sprawiedliwie znaczenie jego w dziejach numizmatyki polskiej. Lelewel [3]), Kazimierz Stężyński-Bandtkie [4]), Zagórski [5]), Stronczyński [6]), Piekosiński [7]), wszyscy oni podnoszą zasługi Czackiego jako numizmatyka, ze czcią imię jego wspominając.

Teraz, kiedy upłynęło sto lat od śmierci Czackiego, Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie nie mogło chyba lepiej uczcić tej rocznicy, jak wybijając na cześć tego wielkiego Polaka i znakomitego numizmatyka medal pamiątkowy, dzieło utalentowanego artysty, p. Jana Wysockiego. Medal ten jest skromnym wprawdzie, lecz trwałym dowodem czci dla tego męża, który się odwołał do sądu potomności, mówiąc: „oczekuję spokojnie głosu nadwnuków...“ [8]) Potomność zapisała Czackiego w rzędzie najlepszych synów Polski, a odpłacając mu gorącą czcią za jego wiekopomne zasługi, jak gdyby chciała wynagrodzić te wielkie, a zgoła niezasłużone przykrości, których doznał w niedługiem swojem życiu.

---

[1]) X. A. Osiński, l. c., str. 105.

[2]) Michał Rolle. Tadeusz Czacki i Krzemieniec. Lwów (Macierz Polska) 1913, str. 127.

[3]) J. Lelewel. Numismatique du moyen-âge. Paris 1835, III partie, str. 65.

[4]) K. W. Stężyński Bandtkie. Numizmatyka krajowa. Warszawa. Tom I. 1839 (przedmowa).

[5]) Zagórski, l. c. (p. str. III spisu dzieł i pism o monetach, tudzież przedmowę Rastawieckiego).

[6]) Stronczyński, l. c., str. 5.

[7]) Piekosiński, l. c., str. 1.

[8]) Osiński, l. c., str. 3.

Pisma numizmatyczne Czackiego.

1. Mowa w materyi menniczej na Seymie 20 Września 1791, w Warszawie w drukarni Michała Grölla, fol.
2. O monecie polskiej i litewskiej, z 13 tablicami 215 monet przedstawiającemi. W pierwszym tomie dzieła „O litewskich i polskich prawach". Warszawa 1800 (str. 111—178, I—XXVII i 13 tablic).
— Wyd. II, w tomie pierwszym „Dzieł Tadeusza Czackiego", zebranych i wydanych przez hr. E. Raczyńskiego. Poznań 1843 (str. 129 - 201, I—XXVII i 13 tablic).
— Wyd. III, w tomie pierwszym „O litewskich i polskich prawach", wydanie K. J. Turowskiego. Kraków 1861 (str. 120—187, tablic monet niema).
— Zbiór ciekawy XIV tablic numizmatycznych, rytych na miedzi, zawierających wizerunki numizmatów polskich obustronnie, wydanych przy dziele Tadeusza Czackiego: wogóle sztuk 215 i oryentalnych sztuk 10. Z dodaniem ich opisu szczegółowego, tudzież z załączeniem XIII tablic ważnych dla starożytności polskich pod względem paleografii, używanej w najdawniejszych dyplomatach, począwszy od roku 1185. Wilno, nakładem R. Rafałowicza, 1814.
3. O rzeczy menniczej w Polsce i Litwie dla uczniów Wołyńskiego Gimnazium. (Pisana roku 1810). Dzieła Tadeusza Czackiego, zebrane i wydane przez E. Raczyńskiego. T. III. Poznań 1845 (str. 364—455).

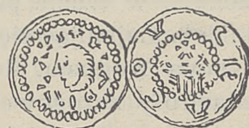
Wyobrażenia monet piastowskich jako źródło historyczne.

(Ciąg dalszy).

Tak w Pradze jak i w Kijowie osadził Chrobry, jak wiadomo, władców ze swego ramienia, znanych również numizmatyce, ale mimo to uważał za stosowne z własną monetą wystąpić. Trudno w tem nie widzieć bezpośredniego zainteresowania się mennicą Bolesława Chrobrego, którego wyniosły umysł i wielkie plany nietylko z tych monet do nas przemawiają. Jako zdobywca, a zarazem organizator państwa, musiał wiedzieć, jak dobrym moneta jest czynnikiem dla spopularyzowania swego imienia i zadokumentowania najwyższej władzy. Stąd szereg monet Chrobrego z imionami miast, będących centrum obszerniejszego, a przez niego zdobytego kraju. Prócz Pragi i Kijowa czytamy na jego zwykle dosyć niewyraźnych i zniekształconych monetach imiona Mogilna na Morawii i Nissy w górnym Śląsku. Ponadto mamy jego monety z imieniem św. Jana Chrzciciela, patrona Wrocławia, a więc średniego Śląska, jeszcze przed Pragą zdobytego, oraz wspomniane już dawniej monety z imieniem Ottona i Adelajdy, które prócz specyalnego znaczenia mogły też być specyalnie wybijane dla krajów na pograniczu niemieckiem leżących.

Równocześnie ze Śląskiem zdobył Chrobry i Kraków na Czechach. dotąd jednak monet krakowskich z tej epoki jeszcze nie znamy. Możliwe, że przyszłe wykopaliska i odkryte skarby dadzą nam jaką wskazówkę w tym względzie, jak dotąd jednak nie ma w numizmatyce śladów panowania czeskiego w Chrobacyi, ani też zdobycia jej

przez Chrobrego. Jest to w każdym razie pewną zagadką, gdyż z jednej strony mennictwo czeskie, a nawet dzielnicowe morawskie przedstawia się wcale obficie, z drugiej jak wiemy z Albekrego, Kraków był już wówczas miastem wcale handlowem i węzłem komunikacyjnym bardzo ważnym. Po raz pierwszy widzimy Kraków na monetach Władysława Hermana, gdzie wyobrażone są 3 wieże kościelne i wypisane imię CRACOV. Są to monety bite również z okazyi zdobycia Krakowa i tej prowincyi przez Władysława na swoim starszym bracie Bolesławie Śmiałym. Gdyby nie ta rewolucya i wypędzenie Śmiałego w roku 1079, numizmatyka prawdopodobnie nie wiedziałaby o monetach ani Władysława Hermana, ani krakowskich z tej epoki.

Denar Władysława Hermana 1080—1102 z nap. CRACOV.

Zasada powyższa bicia monet w zajętych terytoryach jest praktykowaną wcale często przez książąt polskich. Gdy Śląsk, który od czasów najazdu Brzetysława czeskiego w r. 1039 pozostawał przy Czechach, zwrócono w końcu 1054 r. Kazimierzowi Odnowicielowi, jedną z pierwszych rzeczy, zdaje się, było urządzić we Wrocławiu mennicę i bić menety wprawdzie beznapisowe i na wzór innych polskich, ale z głową św. Jana, jako patrona tej dzielnicy. Bije tu monety nietylko Kazimierz, ale także i Bolesław Śmiały (Str. V, 34). Z tych samych powodów i później, gdy Odo powstał przeciw swemu ojcu, Mieszkowi Staremu i pozbawił go dzielnicy, począł własną wybijać monetę. Jest to zatem zjawisko równoznaczne z dobieraniem nowych tytułów na pieczęciach i dokumentach, które wzrastają w miarę zagarnywania coraz nowych dzielnic. Bicie monet jest tu równoznaczne z zajęciem miasta albo prowincyi, gdyż podobnie jak wykonywanie sądownictwa i nadawanie przywilejów dokumentuje najwyższą władzę na danem terytoryum.

Dr. M. Gumowski.

C. d. n.

Przyczynek do historyi zbioru gemm Stanisława Augusta.

W roczniku XIII (1902) tego pisma wydał Dr. Z. Batoski katalog zbioru gemm króla Stanisława Augusta, napisany przez Jana Albertrandego. Zbiór ten, sądząc po wydanym katalogu, wcale niepokaźny pod względem liczby przedmiotów, nie wykazywał jakichś znaczniejszych dzieł starożytnych mistrzów, nie mówiąc już o tem, że z opisu podanego trudno wyrobić sobie jakiś sąd, czy gemmy jako starożytne opisane, rzeczywiście pochodziły ze starożytności. W każdym razie obejmowała ta królewska dactyliotheca obok dzieł klasycznej starożytności także dzieła artystów nowożytnych, jak Pichlera, Marchanta,

Cadesa, przedewszystkiem zaś jedynego znakomitego glyptyka polskiego, Regulskiego. Uderza jednak w zbiorze tym niezwykle mała ilość przedmiotów (292), tem dziwniejsza, że była to epoka, w której o gemmy, nawet najlepsze, wcale trudno nie było, król zaś tak był zapalonym zbieraczem iż miał swoich agentów we Włoszech, którzy antyki dla niego we Włoszech zakupowali [1]). Pieczę i dozór nad zbiorami królewskimi miał znany skądinąd przyjaciel królewski, wielce w sztuce starożytnej rozmiłowany i gorliwy zbieracz antyków, stolnik koronny, August Moszyński [2]), który zbiory swoje prywatne antyków, nagromadzonych w czasie podróży po Włoszech, darował do muzeów królewskich [3]). Zajmując się od dłuższego czasu kwestyą zbioru antyków Stanisława Augusta, dochodzę do wniosku odnośnie do gemm, że albo katastrofy narodowe nie pozwoliły już zakupionych okazów sprowadzić do kraju, albo też katalog Albertrandego nie jest zupełny. W katalogach różnych muzeów zagranicznych spotyka się wprawdzie wiadomości, że część zbiorów danego muzeum pochodzi z kolekcyi Poniatowskiego, ale nigdzie nie jest powiedziane, które okazy z tej kolekcyi pochodzą, jaką drogą, względnie gdzie nabyte zostały, ani też w końcu, czy dane okazy pochodzą ze zbiorów króla polskiego, czy też któregoś z książąt Poniatowskich, do rodziny królewskiej należących. Może dokładne badania i poszukiwania, przeprowadzone w tym kierunku po muzeach zagranicznych (Wiedeń, Londyn, Paryż, Petersburg, Moskwa), jak i po archiwach krajowych, rzuciłyby jakie światło, co do zbiorów królewskich należało.

Wracając do gemm, skonstatować muszę, iż przypuszczenie moje, że nie wszystko zostało do kraju sprowadzone, znajduje potwierdzenie w wiadomościach o osławionej kolekcyi gemm ks. Stanisława Poniatowskiego, którego zbiorom zamyślam poświęcić dziś parę słów. Bratanek Stanisława Augusta, odziedziczył po królu gabinet gemm, złożony z około 150 sztuk dzieł autentycznych i znakomitych, między którymi znajdowała się też gemma roboty Dioskuridesa, głowa Io, dzis w muzeum florenckiem zachowana. Książę, wycofawszy się z życia politycznego w r. 1804, zamieszkał na stałe, aż do śmierci 1833, we Włoszech, przedewszystkiem we Florencyi [4]), gdzie poświęcał się ze szczególnem zamiłowaniem gromadzenie antyków, przedewszystkiem zaś gemm. Podstawę do jego zbiorów dały mu owe odziedziczone — w katalogu Albertrandego nie wspomniane kamienie — które prawdopodobnie nigdy w Polsce nie były. Na krótko przed śmiercią wydał książę katalog swoich zbiorów gemm, obejmujący poważną liczbę sztuk, bo przeszło 2600, w tem z podpisami artystów przeszło 1700 egzemplarzy. Katalog, bez miejsca i roku wydania, nosi tytuł: „Catalogue des pierres gravées antiques de S. A. le Prince Stanislas Poniatowski“,

[1]) Por. M. Sokołowski, „Studya i szkice z dziejów sztuki i cywilizacyi“, Kraków 1899, str. 161 i n.

[2]) M. Sokołowski, l. c., str. 162.

[3]) Z. Batoski, l. c., str. 397.

[4]) Por. S. Reinach, Pierres gravées, Paris 1895, str. 151 i nn.

obejmuje XX stron wstępu i 135 stron opisu według klas, na jakie cały zbiór został podzielony[1]). We wstępie, zresztą bez jakiejkolwiek wartości naukowej, czytamy na str. XIV[2]): „Cette Collection en offre de grands moyens, de même qu'un fond vaste pour l'érudition, l'histoire, la poésie et pour tous les arts. Elle est composée de *deux-mille six-cente-une* pierres comprises dans l'Index, qu'on a toutes les raisons de croire authentiques et non altérées; *mille-sept-cent-trénte-sept* sont avec nom d'Artiste, et beaucoup sont avec les noms des quatre Graveurs cités par Pline, *Pyrgothèle*, *Dioscoride*, *Apollonide et Chromios*, d'autres avec noms de Graveurs qui étaient jusqu'a présent tout à fait inconnus; et un complet de Portraits auquel il paraît n'en manquer aucun d'homme illustre de tout genre qui mérite d'y avoir place. La manière avec la quelle sont exécutes ces Portraits assure leur authenticité". Katalog księcia nie wszedł nigdy w handel i należy dziś do rzadkości. Pytanie jest teraz, kto katalog napisał, czy książę sam, czy też kto inny z jego otoczenia lub jego przyjaciół, pytanie tem ważniejsze, że jeszcze przed ukazaniem się katalogu i przed śmiercią księcia, o zbiory swe nadzwyczaj zazdrosnego, powszechne było przekonanie, że zbiór ten jest zbiorem falsyfikatów, poza owymi 150 sztukami odziedziczonymi.

W r. 1831 pisał otwarcie o tem Raoul Rochette[3]), a w r. 1832 Toelken[4]). Wzgląd, że katalog ukazał się bezimiennie, że nie wszedł w handel, oryginalny podział przedmiotów na klasy, naukowo bezwartościowy, a czasami wprost naiwny wstęp, dedykacya własnoręczna krakowskiej Akademii, każą przypuszczać, że książę sam był autorem katalogu, jak niemniej, że nie wiedział zupełnie, co posiada. Dziś nie ulega już wątpliwości, że nieświadomie zatrudniał fałszerzy gemm, między nimi zresztą znakomitych artystów nowożytnych: Pichlera młodszego, Giromettiego, Cerbarę, Wiesa, Odellego i innych[5]) i że przez zbiór swój, który po śmierci księcia rozszedł się po świecie, przyczynił się do pewnego stopnia do ogólnego sceptycyzmu archeologów na polu gemm.

Na zakończenie podaję w krótkości za S. Reinachem[6]) historyę zbioru tego po śmierci księcia. W roku 1839 został zbiór ten sprzedany przez publiczną licytacyę, urządzoną w Londynie przez firmę Christie. Większą część zakupił niejaki Tyrrell, który zapłacił za 1140 sztuk około 300.000 fr. w przypuszczeniu, że będzie je mógł z zyskiem odsprzedać Muzeum brytyjskiemu. Jednakże Nataniel Ogle, którego Tyrrell wezwał do opracowania katalogu, wykrył, że większość gemm jest roboty Giovanniego Pichlera, wskutek czego Tyrrell odebrał mu opracowanie gemm;

---

[1]) Egzemplarz katalogu, ofiarowanego przez księcia z własnoręczną dedykacyą: *Almae matri Academiae Cracoviensi S. Pps. Poniatowski* znajduje się w Bibliotece Uniw. Jagiel., nr. 3753.

[2]) Zachowuję pisownię oryginału.

[3]) Journal des Sav. str. 338.

[4]) Berliner Jahrbücher, 1832, II, str. 309 i n.

[5]) A. Furtwängler, Antike Gemmen.

[6]) L. c., str. 152—155.

wydał zaś wkrótce potem sam katalog swego zbioru, pełen zachwytów nad rzekomemi arcydziełami. Ogle miał mimo to odwagę ogłosić swoje spostrzeżenia publicznie, czego następstwem było odrzucenie przez British Museum propozycyi zakupienia tych gemm. Kto zakupił po śmierci Tyrrella jego zbiór, wyjaśnić się nie da. Najprawdopodobniejszą jest rzeczą, że rozszedł się małymi partyami po całym świecie, przedewszystkiem zaś po Anglii. Niewyjaśnioną też jest kwestya, co się stało z drugą częścią zbioru Poniatowskiego; z 2601 sztuk zakupił Tyrrell tylko 1140 sztuk. Czy zakupił ją lord Monson zaraz przy pierwszej licytacyi, co zdaje się być prawdopodobnem, czy kto inny, jest rzeczą obojętną, to pewna, że i ta część rozeszła się po zbiorach publicznych i prywatnych. Według informacyi Reinacha jest możliwem, że owe autentyczne gemmy (150 sztuk) nigdy w Londynie nie były sprzedawane. Czy książę je za życia sprzedał, czy też komu z rodziny darował, lub wogóle co się z nimi stało, powiedzieć się nie da; w katalogu księcia osobno nie są one wymienione, lecz rozdzielone między poszczególne klasy. Katalog Albertrandego, podobnie jak wiadomości o niesprowadzonych gemmach do kraju, są świadectwem szlachetnych dążności nieszczęśliwego króla. Może uda się kiedy odtworzyć całą jego w tym kierunku działalność, co było już w kraju, co doń nie doszło, a co razem miało służyć do kształcenia smaku artystycznego, do odrodzenia nauk i wychowania publicznego. *Edmund Bulanda.*

Nieopisane monety i medale.

(Tablica 21).

Medal jubileuszowy Tadeusza Czackiego 1913 r. wyobraża popiersie uczonego w mundurze kuratora ze wstęgą i orderem św. Stanisława na piersiach. Głowa zwrócona $^3/_4$ w prawo, ma wyraz głębokiej a ujmującej powagi i otoczona jest drobnemi arabeskami na tle grawirowanemi. W otoku górą napis: ❀ TADEVSZ CZACKI ❀ 1765 † 1813 ❀ Na przecięciu ramienia drobny podpis artysty: *J. Wysocki.* Strona odwrotna wyobraża siedzącą niewiastę z książką na kolanach, trzymającą chłopczyka u boku. Przy niej na ziemi książki, oraz gałązki laurowe, dalej zaś widok liceum i klasztoru krzemienieckiego. Na postumencie, na którym niewiasta siedzi, umieszczona jest sygnatura artysty: monogram IW oraz rok 19-13. W odcinku u dołu cztery wiersze wgłębionego napisu: *Z jego wpływu i pracy / mieć będą prawnuki / Dwie pamiątki najdroższe / język i nauki* Dookoła w otoku napis: ❀ TOWARZYSTWO NVMIZMATYCZNE W KRAKOWIE ❀ 1913

Medal powyższy wybity został nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie, a to w podwójnym celu: raz, aby uczcić stuletnią rocznicę tak zasłużonego dla numizmatyki polskiej męża, jakim był Tadeusz Czacki, a powtóre, aby wybiciem tego medalu upamiętnić i uświetnić 25 letni jubileusz istnienia Towarzystwa. W odmienny, niż

dotychczas, sposób wywiązał się Wydział Towarzystwa ze swego zadania, nie rozpisując tym razem konkursu, lecz zwracając się wprost do artysty, p. Jana Wysockiego w Monachium. O wyborze tego, a nie innego, artysty zadecydowała sława p. Wysockiego, który na ostatnim konkursie medalierskim w Monachium otrzymał mimo konkurencyi szeregu artystów niemieckich pierwszą nagrodę. Jak widzimy, Towarzystwo nie zawiodło się na tym wyborze. Medal jest prawdziwem cackiem artystycznem, jest rzeczywistym klejnotem sztuki medalierskiej i potrafi najwybredniejsze nawet wymagania zadowolnić. Pod względem techniki i rysunku śmiało może iść w zawody z pierwszorzędnymi medalami francuskich artystów. Za podstawę do portretu służyła artyście mało znana i bardzo rzadka rycina Saundersa, profesora wileńskiego, kompozycya zaś strony odwrotnej, nadzwyczaj subtelna w wykonaniu, dostraja się bardzo dobrze do osoby Czackiego i do całości medalu. Medal ten, z którego Towarzystwo nasze prawdziwie dumnem być może, wybity został w ilości: 1 egz. złoty, przeznaczony dla zbiorów hr. Potockich w Krakowie, 20 egz. srebrnych i 100 bronzowych, które członkowie Towarzystwa w Redakcyi zamawiać mogą.

Medal ks. Józefa Poniatowskiego 1913 r. wyobraża po jednej stronie popiersie ks. Józefa prawie wprost, w mundurze ze szlifami i krzyżem „virtuti militari“, w burce na prawem ramieniu narzuconej. Po bokach napis w trzech wierszach: KSIĄŻĘ — JÓZEF | PONIA — TOWSKI | D. 7. V — 1763 Górą napis w półkolu: BÓG MI POWIERZYŁ HONOR POLAKÓW BOGU GO ODDAM U dołu na przecięciu popiersia drobny podpis w głąb: K LASZCZKA 1913 — Strona odwrotna wyobraża wieniec dębowy, 4 krotnie wstęgą przewiązany, z napisem: 19. X. 1813 | — | 19. X. 1913 pod temi cyframi herb miasta Krakowa.

Medal ten odbito i wydano staraniem „Straży polskiej“ w Krakowie, a subwencyą gminy m. Krakowa. „Straż polska“, która zainicyowała i wzięła na swoje barki urządzenie uroczystości jubileuszowych ku czci naszego bohatera, zawiązała między innemi specyalny komitet medalowy, na którego czele stanął prof. Dr. Maurycy Straszewski, jako przewodniczący i p. Eug. Kalinowski, jako sekretarz. Komitet ten, nie oglądając się na wieloletnie doświadczenie Towarzystwa numizmatycznego, nie zwrócił się odrazu do tegoż o pomoc, lecz zadecydował sam i powierzył wykonanie medalu prof. Konstantemu Laszczce w Krakowie. Medal, jak zwykle, odbito w Wiedniu w ilości 2 egz. złote, 50 srebrnych i 300 bronzowych. Nakład powyższy w bardzo krótkim przeciągu czasu został rozsprzedany, medal zaś sam omówiony został na jednem z posiedzeń Towarzystwa numizmatycznego, gdzie jego strona artystyczna ostrej poddana została krytyce.

Medal Antoniego Madeyskiego 1913 r. wyobraża popiersie znakomitego rzeźbiarza w profilu w lewo, nad niem w półkolu napis: ANTONIVS MADEYSKI SCVLPTOR ❀❀❀ Po bokach głowy: ROMA MCMXIII, na przecięciu ramienia drobny podpis artysty w głąb: I. WYSOCKI. Strona

odwrotna wyobraża największe dzieło Madeyskiego: sarkofag królowej Jadwigi wraz z częścią przyległej ściany katedry wawelskiej. Pod sarkofagiem napis wgłębiony: MADEYSKI HOC MONVMENTVM INVENIT, niżej w kartuszu 3 wiersze wypukłe: SEPVLCRVM | HEDVIGIS REGINAE | POLONIAE.

Medal niniejszy, wielkości 100 mm. (dwa razy większy, niż na reprodukcyi), jest lany w bronzie i należy do tych dzieł medalierskich Wysockiego, które nie są bite stemplami, lecz odlewane we formach. Jest to nowy rodzaj medalierstwa, który w ostatnich latach niemiecka szkoła bardzo rozpowszechnia. Nie można powiedzieć, aby odlewanie medali przyczyniało się do wzrostu ich artystycznej wartości. Odwoływanie się na medale renesansowe nie może tu mieć miejsca, gdyż tamte, jako zbyt wypukłe, były technicznie niemożliwe do odbijania stemplem. Nowsze natomiast medale, jak i medal Madeyskiego, są zbyt płaskie, ażeby odlew usprawiedliwić mogły. Jedyny wzgląd, na który tu się można powołać, jest tylko oszczędność, gdyż przy tego rodzaju medalach artysta nie płaci ani za redukcyę, ani za stemple. Wszystko to jednak nie przeszkadza nam podkreślić wysoką wartość artystyczną powyższego medalu, który wśród prac p. Wysockiego, a również i wśród produktów medalierstwa polskiego wcale poczestne zajmować będzie miejsce.

KRONIKA.

Posiedzenie Wydziału Towarzystwa odbyło się w Muzeum Czapskich dnia 7 listopada b. r. pod przewodnictwem prof. Piotra Bieńkowskiego. Temat obrad stanowiły sprawy jubileuszowe, przyczem okazało się, że nader trudno będzie ukończyć przed grudniem wszystkie przygotowania do obchodu. Jedynie medal Czackiego zostanie z pewnością na czas wykonany, natomiast druk podręcznika doznał opóźnienia, tak z powodu powiększenia jego objętości, jakoteż przedewszystkiem dlatego, że okazała się potrzeba sporządzenia kilkunastu nowych znaczków numizmatycznych, których zakład rytowniczy może na czas nie dostarczyć. Należy także uwzględnić i tę okoliczność, że autorowie, którzy obiecali artykuły do numeru jubileuszowego, żądają dłuższego terminu dla dokładniejszego opracowania swoich tematów. Wobec tego i innych jeszcze trudności zaproponowano z kilku stron, aby obchód odłożyć na rok 1914, odpowiednio do 1889, w którym Towarzystwo ostatecznie się zorganizowało i rozpoczęło wydawnictwo własnego organu. Nad tą kwestyą rozwinęła się dłuższa dyskusya, której rezultatem była uchwała, aby obchód jubileuszowy Towarzystwa urządzić w roku 1914, oraz zwrócić się do członków za pośrednictwem *Wiadomości* z zapytaniem, jaki termin zjazdu byłby dla nich najdogodniejszym. W końcu przypomniał prof. Wrzosek, że za cztery lata przypada 100 rocznica śmierci Tadeusza Kościuszki, którą Towarzystwo powinno uczcić wybiciem medalu.

Zebranie z dnia 24 października poświęcono omówieniu kilku nieznanych dotąd medali w ostatnich czasach wybitych, które przedstawił Dr. M. Gumowski. Były to medale wybite na jubileusz Sokoła lwowskiego, medal nagrodowy Towarzystwa gospodarczego oddziału

podolskiego, medal Towarzystwa galicyjskiego cyklistów i motorzystów, medal z wystawy rolniczo-przemysłowej w Jaworowie 1907 r., świeżo wybity medal na restauracyę ratusza poznańskiego z popiersiem ces. Wilhelma 1913 r., medal Antoniego Madeyskiego, odlany przez Jana Wysockiego w Monachium z sarkofagiem królowej Jadwigi na odwrociu, wreszcie plakieta ks. Józefa Poniatowskiego, świeżo wydana przez K. Lewandowskiego we Wiedniu. Przy tej okazyi zaznaczył referent różnicę w zamawianiu medali, jaka daje się zauważyć między Lwowem a Krakowem. Lwowskie Towarzystwa i wogóle wschodnio galicyjskie zadawalniały się domorosłymi rytownikami, w najlepszym razie zakładami takimi jak Schapiry i Ungera, w Krakowie zaś od dłuższego już czasu przyjęło się powszechnie dzięki akcyi naszego Towarzystwa zdanie, że medale należy zamawiać, jeżeli nie drogą konkursów, to w każdym razie u pierwszorzędnych artystów. Przy sposobności omówienia plakiety ks. Józefa skreślił w krótkich słowach szkic medalografii tego bohatera, oraz zapowiedział szczegółową rozprawę na ten temat jednego z naszych członków. Wszystkie wymienione medale będą szczegółowo opisane i reprodukowane w odpowiedniej rubryce *Wiadomości*.

Zebranie z dnia 31 października wypełnił referat X. Dr. Kruszyńskiego p. t.: „Złotnictwo w początkach średniowiecza". Referent, zajmując się sztuką kościelną, odbywał niedawno temu podróż po Włoszech, gdzie zdołał dotrzeć do najdrobniejszych nawet muzeów prowincyonalnych i oglądać zabytki zazwyczaj zamknięte przed oczyma szerszej publiczności, co więcej, udało mu się nawet zdobyć fotografie z przedmiotów, które od lat kilkudziesięciu zdjętymi nie były i co do których pozwolenie fotografowania jest dzisiaj nadzwyczaj utrudnione. Referent przedstawił zatem zebranym tak nadzwyczajne okazy starochrześcijańskiej sztuki złotniczej, jak złoty ołtarz medyolański, oraz longobardzkie zabytki z żelazną koroną na czele, które przechowuje zamek Monsa pod Medyolanem. Nadzwyczaj interesujący i wielką ilością fotografii ilustrowany referat nagrodzili zebrani hucznymi oklaskami. Nawiązując do pierwszych wieków chrześcijaństwa, o których X. Kruszyński szeroko się rozwodził, przedstawił Dr. Gumowski na zakończenie zebranym dwie monetki, znalezione przy kopaniu fundamentów na Wawelu. Jedna monetka jest bronzowa i niewątpliwie greckiego pochodzenia, jednakże z powodu zupełnego zniszczenia niemożliwa do odczytania, druga natomiast jest bardzo pięknym t. z. średnim bronzem ces. Maksencyusza, współzawodnika Konstantyna Wielkiego. Wykopanie tych monetek na Wawelu jest tem ważniejsze, że z owej epoki nie mamy żadnych innych śladów w Krakowie.

Zebranie z dnia 7 listopada poświęcone było uczczeniu pamięci tak zasłużonego dla numizmatyki męża, jakim jest Tadeusz Czacki. Właśnie w bieżącym roku przypada 100 rocznica jego śmierci, a Towarzystwo numizmatyczne, pomne swoich obowiązków, uchwaliło już dawniej odpowiednio uczcić tę rocznicę. W tym celu wybiło medal, który na innem miejscu publikujemy, oraz uprosiło wiceprezesa Towarzystwa, prof. Dr. Adama Wrzoska o napisanie odpowiedniego artykułu i odczytanie tegoż na zebraniu. Czyniąc zadość temu wezwaniu przedstawił prof. Wrzosek zasługi Czackiego na polu numizmatyki polskiej w pięknie opracowanym referacie, który w całości podajemy na czele niniejszego numeru. Obszerna dyskusya, jaka się na tle tego referatu wyłoniła i w której zabierali głos prawie wszyscy obecni, wykazała dowodnie, że postać Czackiego opromieniona jest zawsze jeszcze nimbem wysoko zasłużonego męża, tak uczonego jakoteż i zbieracza, którego prace naukowe mimo całego

wieku postępu, bardzo mało straciły na swojej wartości. Kwestya zbiorów po Czackim, które w tak nieszczęśliwy sposób przepadły dla nauki polskiej, była przedmiotem żywego omawiania i zainteresowania. Prof. Wrzosek obiecał sprawą się zająć i podczas pobytu swego w Kijowie bliżej ją rozjaśnić.

Zebranie dnia 14 listopada. Dr. M. Gumowski przedstawił zebranym sprawozdanie ze swych studyów numizmatycznych jakie miał sposobność poczynić w gabinecie numizmatycznym w Dreźnie. Omówił przy tej sposobności historyę zbiorów drezdeńskich w muzeach i galeryach, zaznaczając, że stworzyła je epoka panowania Augusta II i Augusta III, królów polskich. Epoka ta, dla polskich dziejów najsmutniejsza, jest dla Saksonii, a przedewszystkiem dla Drezna, epoką największego rozkwitu i najenergiczniejszego zbierania bogactw i arcydzieł. Obaj krolowie, ciągnąc niesłychane dochody z Polski, obracali je na gromadzenie skarbów i tworzenie muzeów królewskich w Dreźnie. Tak w słynnej galeryi obrazów jak i po innych muzeach drezdeńskich wszystkie najpiękniejsze dzieła i najbardziej wartościowe obrazy pochodzą z czasów polskich. W galeryi obrazów n. p. na ramie każdego prawie obrazu są herby polskie, przykryte tylko dzisiaj wielką i ordynarną tabliczką z numerem inwentarza. Tak samo, jak galerya obrazów, także i gabinet numizmatyczny powstał za Augusta II i przedewszystkiem w monety XVIII w. jest bardzo bogaty. Referent przedstawił tak w odlewach gipsowych jak i reprodukcyach fotograficznych kilkadziesiąt sztuk monet i medali z gabinetu drezdeńskiego, czy to bardzo rzadkich czy to nawet unikatów. Bliższe szczegóły znajdzie czytelnik w osobnym artykule, który w najbliższych miesiącach do druku zostanie oddany.

Zebranie dnia 21 listopada poświęcono w pierwszej części omówieniu świeżo wydanego dzieła p. Karola Plagego p. t. „Okres Stanisława Augusta w historyi numizmatyki polskiej", które przedstawił p. A. Hniłko. Recenzyę z tego dzieła pomieści Redakcya w najbliższym numerze. W dyskusyi, jaka się nad referatem wywiązała, podnosili niektórzy z obecnych bogactwo materyału archiwalnego w tem wydawnictwie, oraz niestrudzoną gorliwość p. Plagego na polu naszej numizmatyki. W drugiej części przedstawił Dr. Gumowski świeżo nadesłane mu z Drezna odlewy z niektórych bardzo rzadkich monet Zygmunta III i Augusta III, oraz fotografie z dwóch nagrobków jakie znalazł w kościele na Albrechtsburgu w Miśnii. Są to mianowicie płyty bronzowe Barbary Jagiellonki, córki Kazimierza Jagiellończyka, księżnej saskiej, oraz jej męża, ks. Jerzego saskiego, z początku XVI. w.

Ignorancya dziennikarska. Na jednem z posiedzeń odczytano notatkę jednego z dzienników krakowskich, która jest prawdziwem curiosum historyczno-numizmatycznem. Jest to mianowicie ostrzeżenie przed nabyciem skradzionego dukata napoleońskiego z Matką Boską z r. 1748. Curiosum bije w oczy przedewszystkiem z tego względu, że w r. 1748 Napoleon jeszcze nie istniał, dalej, że Napoleon nigdy nie bił dukatów i że na żadnej monecie napoleońskiej niema wizerunku Matki Boskiej.

Składki na cele Towarzystwa. Na fundusz wydawniczy podręcznika numizmatyki nadesłali w dalszym ciągu: p. Leon Frankiewicz 23 kor. i p. Marceli Szafrański 6 kor.

Do tego Numeru dodaje się jedną tablicę światłodrukową.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: Dr Maryan Gumowski, Muzeum Czapskich, Kraków.

Czcionkami drukarni »Czasu« w Krakowie. Nakładem Towarzystwa Numizmatycznego.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Monety.

1361. — 1577 Talar gdański oblężniczy Zag. 171 z literami SO na tle wbitemi Z^3 65·—

1362. — 1577 Talar gd. j. w. ale Chrystus wyzłacany, a talar oprawny w łańcuszek, Z^3 . . . . 40·—

1363. — 1577 Talar gd. j. w. ale fałszywy ówcz. Z^1 . . 12·—

1364. — 1583 Dukat gdański Stefana Batorego Zag. 175 Z^3 . . . . 35·—

1365. — 1610 Denarek wschowski, Czp. 5772 R^6 C. W. F Z^3 25·—

1366. — 1628 Talar elbląski Gustawa Adolfa bity w czasie okupacyi Elbląga przez Szwedów Z^3 . . . . 300·—

1367. — 1629 Talar toruński oblężniczy: palące się miasto z aniołkami u góry, a na rzece tylko 3 łodzie Av. = Czp. 6723 Rv. j. zw. ale bez ornamentów i obłoków przy tarczy Z^3 . . 250·—

1368. — 1635 Talar koronny Władysława IV (rok niewyraźny) Zag. 410 Z^3 . . 10·—

1369. — 1636 Talar lenny pruski Jerzego Wilhelma bity w Królewcu D-K i rok nad czapką Z^3 . . . . 45·—

1370. — 1641 Talar koronny Władysława IV 16-41 | G-G B-S Zag. 414 Z^3 . . . . 22·—

1371. — 1641 Talar koronny Wład. IV G-G | 26-41 | B-S z kwiatkiem nad G. Zag. Z^3 35·—

1372. — 1642 Dukat toruński 16-42 | M-S Czp. 1837 R^5 Z^3 65·—

Koron

Monety.

1373. — 1645 Talar kurlandzki Jakóba Kettlera. Zag. 435 Z^2 . . . . 45·—

1374. — 1646 Dukat gdański Władysława IV G-R Zag. 424*a* Z^3 . . . . 50·—

1375. — 1648 Talar gdański Wład. IV G-R Zag. 423 Z^3 25·—

1376. — 1649 Talar koronny Jana Kazim. Zag. 496 G-P Z^3 60·—

1377. — 1649 Talar gdański Jana Kazim. Zag. 554 G-R Z^3 15·—

1378. — 1655 Dukat toruński Jana Kazim. Zag. 569 HDL Z^3 45·—

1379. — 1661 Dukat gdański Jana Kazim. Zag. 559 D-L Z^3 z połyskiem . . . . 30·—

1380. — 1673 Dukat gdański Michała Koryb. Zag. 584*a* D-L Z^3 z połyskiem . . . 65·—

1381. — 1677 Dukat gdański Jana Sobieskiego Zag. 610 głowa bez korony Z^3 z połyskiem . . . . 60·—

1382. — 1753 Półtalar koronny, bez liter z OE w fałdach Z^3 . . . . 30·—

1383. — 1753 Półtalar koronny Aug. III EDC oraz Œ w fałdach Zag. 654 Z^2 . 16·—

1384. — 1755 Półtalar koronny Aug. III EDC Beyer 766 Z^3 30·—

1385. — 1763 Talar sas.-pol. Augusta III FWOF Z^3 . . 10·—

1386. — 1763 Gulden (2/3 tal) Fryderyka Chryst. sas.-pol. 3·—

1387. — 1768 Półtalar koronny Stan. Aug. IS Z^3 . . 6·—

1388. — 1771 Półtalar próbny Stan. Aug. „vincit fraudem“ Z^3 nowsze bicie . . . . 6·—

Monety.

Koron

1389. — 1773 Półtalar koronny Stan. Aug. AP Z^3 . . . 12·—
1390. — 1777 Talar koronny Stan. Aug. EB Z^3 LITH . . 6·—
1391. — 1779 Półtalar koronny Stan. Aug. EB Z^3. . . 7·
1392. — 1781 Półtalar koronny Stan. Aug. EB Z^3 . . 15·—
1393. — 1782 Półtalar koronny Stan. Aug. EB Z^3 bardzo ostro odbity . . . . . . 25·—
1394. — 1788 Półtalar koronny Stan. Aug. EB Z^1 . . 5·—
1395. — 1792 Talar koronny Stan. Aug. MV Z^3 . . . 32·—
1396. — 1817 5 złotych pols. Alex. I. IB Z^2 . . . . . 2·—
1397. — 1821 10 złotych pol. Alex. I. IB Z^3 . . . . . 45·—
1398. Trojak kor. r. 1588, Walewski I^1, Czap. 795, Przegonia w tarczy Z^3 . 7·50
1399. — Popiersie młodociane, napis kończy się PO. M: D · L: · Rv. podobny do poprzedn. Z^3 . . . . . 12·50
1400. — Popiersie odmienne Rv. Wal. I^1, z dziurą . . 4·—
1401. — Wal. II^1 Czap. 796 Z^3 10·—
1402. — j. w. ale drobne różnice w punktacyi Z^3 . . 7·50
1403. — Wal. II^3 Czap. 7241 Z^3 6·—
1404. — 1589 Wal. II^5 Czap. 804, Z^3 . . . . 2·50
1405. — j. w. z dziurą, zresztą Z^3 . . . . 1·—
1406. — Wal. II^6 ogon Pogoni w górę Z^3 . . . . . . 1·50
1407. — j. w. ogon Pogoni zwieszony Z^3 . . . . . 1·50
1408. — j. w. odmienna punktacya Z^3 . . . . 1·50
1409. — Av. różnica w punktacyi Rv. Poloniae ✠ Przegonia w tarczy · 89, I-D. Z^3 1·50
1410. — 1590 Sig. III. popiersie niezwykłe jak Beyer fig. 288 Rv. Poloni, ogon Pogoni na dół Z^3 . . . . 3·—
1411. — Wal. II^9 Z^3 . . . 3·50
1412. — Popiersie jak Beyer 288 Rv. Polonia Z^3 . . . 2·50
1413. — Wal. II^{12} Czp. 816 Rv. ✠ Przegonia w tarczy ·90 I-D ogon Pogoni w górę Z^3 . . . . 4·—
1414. — 1590 Wal. III^1 ale na Rv. Poloni Z^3 . . . . . 1·—
1415. — dokładnie Wal. III^1 Czp. 820 Z^3 . . . . . . 1·50
1416. — Wal. III^2, Z^3 . . . 1·50
1417. — Wal. III^3 Czp. 819 Z^3 —·90
1418. — Wal. III^6 Z^{2-3} . . 2·—
1419. — Wal. III^8, ogon Pogoni na dół Z^3 . . . . 1·50
1420. — Wal. III, ale na Rv. Poloniae Z^3 . . . . . . 1·30
1421. — Wal. III^{10}, Czp. 837, korona na pop. nieco odmienna Z^{2-3} . . . . . . 1·50
1422. — Wal. III^{12} Z^3 . . . 1·30
1423. — Wal III^{12} Rv. · 90 · Z^3 1·30

Medale.

1424. Mickiewicz Adam. Medal bronz. przez Wacława (Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . . . . 12·—
1425. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1426. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1427. — Medal Hugona Kołłątaja 1912 r. przez S. Pławskiego brąz . . . . 10·—
1428. — tenże srebrny . . 30·—
1429. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę brąz . . 15·—
1430. — tenże srebrny . . 50·—
1431. Medal ks. Piotra Skargi 1912 r. jubileuszowy przez Wit. Bielińskiego br. 10·—
1432. — tenże srebrny . . . 30·—
1433. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1434. — tenże srebrny . . . 5.—
1435. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10.—
1436. — tenże srebrny. . . 30·—
1437. Medal jubileusz. Uniwersytetu lwowskiego (Błotnicki sc.) 1912 r. bronz . 10.—
1438. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—

Medale.

	Koron
1439. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz.	10·—
1440. — tenże srebrny . . .	30·—
1441. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz	10·—
1442. — j. w. srebrny . . .	40·—
1443. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz	10·—
1444. — tenże srebrny . . .	30·—
1445. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz	10·—
1446. — tenże w srebrze . .	30·—
1447. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz.	10·—
1448. — tenże w srebrze . .	30·—
1449. Medal rydzyński ołowiany	5·—
1450. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz.	15·—
1451. — tenże w srebrze . .	40·—
1452. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. .	2·50
1453. — tenże aluminium z kółkiem	—·20
1454. — tenże posrebrzany z uszkiem	2·—
1454. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . .	10·—
1455. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz.	10·—
1456. tenże srebrny . . .	30·—
1457. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego. bronz.	1·50
1458. — tenże srebrny . . .	3·—
1459. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz.	1·50
1450. — tenże srebrny . .	3·—
1451. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. .	5·—
1452. tenże srebrny	10·—
1453. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz.	6·—

Książki:

	Koron
Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises“, 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi	175·—
Czapski j. poprz. ale tablice czarne	165·—
Grażyński Michał: „Moneta świdnicka w Polsce“, Kraków 1912. 8°, str. 32. Odb z „Wiad. num.-arch.“ . .	1·—
Grodecki Roman: „Nieznane pieczęcie miasta Krakowa“, Kraków 1912, 8°, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch.“	1·—
Dr. Gumowski Maryan: „Moneta złota w Polsce średniowiecznej“, Kraków 1912. Nakł. Akad. Um. 8° str. 107	2·—
Dr. Gumowski Maryan: „Monety sasko-polskie“, Kraków 1910, 8° str. 23 tabl. 7	2.50
Hniłko Antoni: „Mennica krakowska w rękach Szwedów“, Kraków 1912, 8° str. 13. Odb. z „Wiad. num.-ar.“	1·—
Mękicki Rudolf: „Medale grunwaldzkie“, Lwów 1911 z illustracyami, 8°, str. 36	1·50
Plage Karol: „Monety bite w miedzi za panowania Stanisława Augusta.“ Warszawa 1897, 4°, z 18 tabl.	7·50
Plage Karol: „Monety bite dla prowincyi polskich przez Austryę i Prusy, oraz monety wolnego miasta Gdańska. Ks. Warszawskiego i w oblężeniu Zamościa“. Kraków 1906, fol. 8 tabl. .	7·—
Plage Karol: „Monnaies frappées pour le Royaume de Pologne en 1815 á 1865 et monnaies frappées á Cracovie en 1835“, Cracovie 1902, fol. z 38 tablicami .	17·50

Korzystać z cennika monet i medali oraz pośrednictwa Redakcyi mają prawo wyłącznie Członkowie Towarzystwa numizmat. i Prenumeratorzy „Wiadomości num.-arch.“

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Monety. (Trojaki).

1454. — 1591 Wal. III^{14} bity w ołowiu Z^{3} . . . . . —·60
1455. — j. poprz. inna zbroja Z^{3} —·60
1456. — popiersie małe Rv. Poloni Z^{3} . . . . 1·30
1457. — Bandkie 259 Z^{3} . . —·90
1458. — Wal. III^{17} Czp. 840 Z^{3} 1·30
1459. — Wal. III^{18} Czp. 7261 Z^{3} 2·—
1460. — Wal. III^{16} Z^{3} . . . —·90
1461. — Wal. III^{20} Czp. 838 Z^{3} —·80
1462. — Wal. III^{21} Czp. 841 Z^{3} 2·—
1463. — 1592 Wal. III^{24} Z^{3} —·90
1464. — Wal. III^{25} Czap. 865 ale tarcza w herbie Waza odmienna i punktacya na Av. i Rv. inna Z^{3} . . . 1·50
1465. — Walewski dokładnie III^{25} Z^{3} . . . . —·80
1466. — Popiersie odmienne i inna punktacya Z^{3} . . —·80
1467. — Wal. IV^{1} Czap. 868 Z^{3} —·90
1468. — Wal. IV^{2} Czap. 867 Z^{3} —·80
1469. — 1593 Wal. IV^{4} Czap. 884 Z^{3} . . . . —·50
1470. — Podobny do poprzedniego Bandtkie 262 Z^{3} . —·60
1471. — Av. popiersie Wal. IV SIG·I·3· Rv. podobny do poprzedniego Z^{3} . . . . . —·50
1472. — Wal. IV^{5} drobne różnice w punktach Z^{3} . . —·60
1473. — Av. jak poprzedni, Rv. brak kropek Z^{3} . . . —·60
1474. — Wal. IV^{6} ale bity w metalu złym (jak ołów) Z^{3} . . . . —·50
1475. — Av. jak Wal. IV^{7}, Rv. gros arg. | trip = reg = | Poloni = Z^{3} . . . . . —·80
1476. — Av. Sigi . 3 . dg . rex . po . m . d . l . pop. Wal. IV d Rv. gros. arg. | trip. reg. | Poloniae. | 93. Lewart w tarczy ✠ I - F Z^{3} . . . . . —·60

Koron

Monety.

1477. — Wal. IV^{8} Z^{3} . . . 1·—
1478. — Wal. IV^{9} Z^{3} . . . —·60
1479. — 1594 Wal. IV^{11} Z^{3} 1·—
1480. — Av. popiersie Wal. IV b, w legendzie ...D.G.R.EX ... Rv. ...Polonia Z^{3} . . . —·80
1481. — Av. popiersie bez zbroi — sama kryza, a pod kryzą osobno umieszczona pręga — napis w legendzie Sigi 3... P.O.M.DL. Rv. ...Polonia Z^{3} . . . . 1·—
1482. — Wal. IV^{13} ale popiersie przejściowe odmienne Z^{3} —·80
1483. — Wal. IV^{18} Czap. 5027 korona w popiersiu odmienna Z^{3} . . . . —·60
1484. — Podob. Wal. IV^{22} ale popiersie odmienne, na Rv. herb Waza bez korony Z^{3} —·90
1485. — Podobny Wal. IV^{24} ale popiersie odmienne Z^{3} —·60
1486. — Wal. IV^{25} Mikocki 907 popiersie Wal. IV c Z^{3} 1·50
1487. — Wal. IV^{26} z odmianą w koronie na Av. Z^{3} . . —·60
1488. — Wal. IV^{27} Z^{3} . . 1·30
1489. — Podob. Wal. IV^{28}, o ile się zdaje, z pierwszych lat mennicy wschowskiej, popiersie bowiem inne Z^{3} 12·—
1490. — 1594 Wal. V^{1} Czap. 908 Z^{3} . . . . 3·—
1491. — 1595 Wal. V^{4} Czap. 963 Z^{3} . . . . 2·—
1492. — Podobny do poprz., ale w legendzie ...PO.MDL ⌗ 2·—
1493. — Popiersie odmienne mniejsze — różnica w punktach Z^{3} . . . . 2·—

Koron

Monety.

1494. — Podobny Wal. typ. V pop. b. ale bez rusztu u głowy na Av. Z^3 . . . . . 4·—
1495. — 1594 Wal. VI^4 Z^3 1·—
1496. — Wal. VI^7 Czap. 909 Z^3 1·50
1497. — VI^8 herb Wazów w koronie Z^3 . . . . 2·50
1498. — 1595 Wal. VI^{15} Czap. 937 Z^3 . . . . 2·—
1499. — 1588 Av. popiersie typ VIII a, w legendzie przerobiono ET.DES.SUE na M.D.LIT co dobrze znać, Rv. typ Wal. IX. Z^3 . . . . 35·—
1500. — 1588 Wal. IX^1 Czap. 793 Z^3 . . . . 6·—
1501. — 1588 Wal. X^2 Czap. 7239 tarcza Przegoni duża, znak obok głowy Z^3 . . 20·—
1502. — 1589 Wal. X^3 Czap. 803 Z^3 . . . . 7·50
1503. — Podobny do poprzedniego, ale legenda na Av. inna Sig. III. dg rex. pol. m. d. lit. ⧺ Z^3 . . . . 6·—
1504. — Walewski X^5 Czap. 815 Z^3 . . . . 2·50
1505. — 1590 Wal. XII^1 Z^3 5·—
1506. — Wal. XII^2 ale bez punktów na Av. Z^3 . . . 2·50

Medale.

1507. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1508. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1509. Mickiewicz Adam. Medal bronz. przez Wacława (Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . . . . 12·—
1510. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1511. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1512. — Medal Hugona Kołłątaja 1912 r. przez S. Popławskiego bronz . . . 10·—
1513. — tenże srebrny . . 30·—
1514. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1515. — tenże srebrny . . 50·—

Koron

Medale.

1516. Medal ks. Piotra Skargi 1912 r. jubileuszowy przez Wit. Bielińskiego br. 10·—
1517. — tenże srebrny . . . 30·—
1518. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1519. — tenże srebrny . . . 5·—
1520. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10·—
1521. — tenże srebrny. . . 30·—
1522. Medal jubileusz. Uniwersytetu lwowskiego (Błotnicki sc.) 1912 r. bronz . 10·—
1523. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1524. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1525. — tenże srebrny . . . 30·—
1526. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1527. — j. w. srebrny . . . 40·—
1528. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1529. — tenże srebrny . . . 30·—
1530. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1531. — tenże w srebrze . . 30·—
1532. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1533. — tenże w srebrze . . 30·—
1534. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1535. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1536. — tenże w srebrze . . 40·—
1537. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1538. — tenże aluminium z kółkiem . . . . —·20
1539. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1540. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1541. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1542. tenże srebrny . . . 30·—
1543. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1544. — tenże srebrny . . . 3·—

Koron

Medale.

1545. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1546. — tenże srebrny . . 3·—
1547. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1548. tenże srebrny . . . . 10·—
1549. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Książki.

Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises“, 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi 175·—
Czapski j. poprz. ale tablice czarne . . . . 165·—
Grażyński Michał: „Moneta świdnicka w Polsce“, Kraków 1912. 8⁰, str. 32. Odb. z „Wiad. num.-arch.“ . . 1·—
Grodecki Roman: „Nieznane pieczęcie miasta Krakowa“, Kraków 1912, 8⁰, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch.“ 1·—
Dr. Gumowski Maryan: „Moneta złota w Polsce średniowiecznej“, Kraków 1912. Nakł. Akad. Um. 8⁰ str. 107 2·—

Koron

Książki.

Dr. Gumowski Maryan: „Monety sasko-polskie“, Kraków 1910. 8⁰ str. 23 tabl. 7 2.50
Hniłko Antoni: „Mennica krakowska w rękach Szwedów“, Kraków 1912, 8⁰ str. 13. Odb. z „Wiad. num.-ar.“ 1·—
Mękicki Rudolf: „Medale grunwaldzkie“, Lwów 1911 z illustracyami, 8⁰, str. 36 1·50
Plage Karol: „Monety bite w miedzi za panowania Stanisława Augusta.“ Warszawa 1897, 4⁰. z 18 tabl. 7·50
Plage Karol: „Monety bite dla prowincyi polskich przez Austryę i Prusy, oraz monety wolnego miasta Gdańska, Ks. Warszawskiego i w oblężeniu Zamościa“. Kraków 1906, fol. 8 tabl. . 7·—
Plage Karol: „Monnaies frappées pour le Royaume de Pologne en 1815 á 1865 et monnaies frappées á Cracovie en 1835“. Cracovie 1902, fol. z 38 tablicami . 17·50

Korzystać z cennika monet i medali oraz pośrednictwa Redakcyi mają prawo wyłącznie Członkowie Towarzystwa numizmat. i Prenumeratorzy „Wiadomości num.-arch.“

Portrety królów polskich

reprodukcye oryginalnych współczesnych rycin, **pierwszorzędnych tak co do wartości historycznej, jak artystycznej,** począwszy od Stefana Batorego aż do Stanisława Augusta.

Wydawnictwo składa się z 10 portretów królewskich w formacie duże folio na papierze czerpanym.

Do nabycia w Redakcyi w cenie 20 koron za komplet.

MATERYAŁY
DO IKONOGRAFII KRÓLÓW, ZBROI I WOJSKA POLSKIEGO

zebrane i wydane staraniem i nakładem

WŁADYSŁAWA BARTYNOWSKIEGO.

Portrety.

Zygmunt I	tablic 9,	portretów 23
Zygmunt August .	„ 7,	„ 24
Henryk Walezy . .	„ 3,	„ 4
Stefan Batory . .	„ 15,	„ 34

Jagiellonki od roku 1399 do 1596, tablic 19, portretów 55.

Razem tablic 54, portretów 141, cena 30 kor. z tekstem.

Broń i uzbrojenie w Polsce.

tablic 43, rysunków i figur 168, cena 20 kor.

Wojsko polskie.

Od roku 1552 do 1800, tablic 27, figur 191.
Od roku 1800 do 1855, tablic 49, figur 475.

Razem tablic 76, rysunków 666, cena 40 kor.

Komplet wydawnictwa 75 koron, egzemplarz z 73 tablicami wojska kolorowanemi 160 kor. Egzemplarz na **papierze czerpanym** 230 koron.

25% na rzecz Tow. Numizm.

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu" w Krakowie.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Monety. Koron

1550. Zygmunt III. r. 1590 Trojak kor. Wal. XII^4 ale na Av. pop. — d. Z^3 . . . . . 4·—
1551. — 1591 Wal. XII^8 trojak prawdopodobnie mennicy olkuskiej, a nie pomorskiej 5·—
1552. — Wal. XII^9 Z^3 . . . 4·—
1553. — Podobny do poprzedniego, ale w legendzie na Av. ✢ trojak men. olkuskiej . . . . 4·—
1554. — Podobny Wal. XII^{11} ale na Av. popiersie f w legendzie ✢ Z^3 . . . . . 5·—
1555. — 1595 Wal. XIII^1 Czap. 5735 Av. pod popiersiem Lewart w tarczy Beyer tabl. VII. Nr. 328 Rv. z dużą różą 30·—
1556. — b. r. Wal. XIV^4 Z^3 38·—
1557. — 1595 Wal. XV^4 ale pop. I nie oznaczone żadną literą Z^3 . . . . 2·50
1558. — Wal. XV^5 ale w legendzie po rex · Z^3 . . . 1·50
1559. — Wal. XV^5 Z^3 . . . 1·30
1560. — Podobny Wal. XV^6 ale w legendzie Sig. nie Sigi herb Waza bez korony . 1·50
1561. — Wal. XV^7 Z^3 . . . 1·50
1562 — Podobny do poprzedniego, ale na Rv. po Poloni: Z^3 . . . . 1·50
1563. — Wal. XV^8 ale na Rv. kwiatek odmienny herb Wazów bez korony Z^3 . . . 2·—
1564. — Wal. dokładnie XV^8 Z^3 1·50
1565. — Typ Wal. XV popiersie jednak odmienne, prawdopodobnie dwa razy uderzony, wskutek czego, rok podwójnie wybity na Av. Z^3 . . . . 1·50

Monety. Koron

1566. — 1596 Wal. XV^{12} Czap. 978. Z^3 . . . . 2·—
1567. — 1594 Wal. XVI^1 (rzadki rok bicia) Z^3 . . . . 25·—
1568. — 1595 Wal. XVI^7 różnica w punktacyi Z^3 . . 3·—
1569. — Wal XVI^{10} Czap. 950 Z^3 . . . . 4·50
1570. — Podobny do poprzedniego, ale na Av. legenda bez punktów Rv. Polon 95 4·—
1571. — Pop. małe oryginalne w koronie ✢ pod Czap. 7310 h. Wazów bez korony . . 4·50
1572. — Av. pop. zbliżone do Nr. 1571 do Wal. XVI pop. f. Rv. h. Wazów w koronie napis: tripl. reg Z^3 . . . 3·—
1573. Trojak gdański r. 1538 Czap. 382/383 Z^3 . . . . 2·50
1574. — 1538 Czap. 381 Z^3 2·50
1575. — 1539 Czap. 390 korona na czepcu płaska bez krzyża . . . . 3·—
1576. — 1539 Czap. 9358 Z^3 2·—
1577. — 1539 Czap. 5652 korona na czepcu bez krzyżyka Z^{2-3} . . . . 2·50
1578. — Av. PRUS ⁂ 1540 Czap. 400 Z^3 . . . . 4·—
1579. — Av. PRUS ❀ 1546 Czap. 7116/9363 — 1546 — Z^3 R^3 . . . . 16·—
1580. Elbląskie: Denar b. r. Czap. 432 Z^3 . . . 1·50
1581. — Szeląg r. 1530 Czap. 306 Z^3 . . . . —·60
1582. — 1532 Czap. 328 Z^3 —·60
1583. — 1532 Av. PRVSI ❀ Cz. 329/7096 Z^3 . . . . . . 1·20
1584. — 1533 Czap. 336 Z^3 1·50
1585. — 1538 + 388 Z^3 . . 2·80

Monety.

Koron

1586. — 1539 Czap. 4895/397 Z^3 1·30
1587. — 1539 Czap. 7096 Z^3 —·50
1588. Grosz Av. ♣ Rv. ☆ 1530 czy nie 539 Czap. 395/4891 Zag. 57 . . . . 2·60
1589. — 1533 Czap. 335 Z^3 1·10
1590. — omyłkowy 1534 Av. ...REX ✱ DO ✱ DO ✱ TOCI ✱ PR ✱ Czap. 7101 Z^3 . . . . . 4·—
1591. — 1534 Czap. 7101 Z^3 —·80
1592. — 1534 Czap. 4865 Z^3 —·80
1593. Grosz elbląski r. 1535 Czap. 4870 Z^2 . . . . . —·60
1594. — 1535 Czap. 363 Z^2 1·20
1595. — 1539 Znak ‡ Z^3 . . 4·—
1596. — 1539 Czap. 396/7113 Av. ♣ Rv. + Z^3 . . . . 2·—
1597. — 1540 Czap. 405 Z^3 —·70
1598. — 1540 Czap. 406 Z^3 —·70
1599. Trojak 1536 × Elbink 373 Z^3 . . . . 2·60
1600. — 1536 Av. E-I Zag. 58 Z^{2-3} . . . . 3·50
1601. — 1537 Czap. 379? Z^3 5·—
1602. — 1539 Czap. 394 Z^{2-3} 1·80
1603. — 1540 Czap. 394/404 Elbin ♣ Z^3 . . . . . . 2·20
1604. — 1540 Czap. 4899 Z^3 2·—
1605. — 1540 Czap. 404/4899 Elbing ♣ Z^3 . . . . . . 2·20
1606. Denar ziem pruskich b. r. Czap. 429 Z^3 . . . . . . 3·50
1607. Szeląg 1528 Czap. 4834 Z^3 —·50
1608. — 1529 Czap. 298 Z^3 —·50
1609. — 1529 Av. REX × PO · DO · PRUSS ⊙ orzeł zupełnie odmienny Z^3 . . . . . . 1·40
1610. — 1529 Czap. 9335 Z^3 1·—
1611. — 1529 Czap. 4837 Z^3 —·50
1612. — 1529 prus ✱ . . . —·60
1613. — 1530 Czap. 303 Z^3 —·50
1614. — 1531 Czap. 308 Z^3 —·50
1615. Grosz 1528 Czap. 290 Z^3 1·80
1616. — 1529 Czap. 296 Z^3 —·50
1617. — 1529 Czap. 297 Z^3 —·60

Medale.

1618. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—

Medale.

Koron

1619. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1620. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1621. Mickiewicz Adam. Medal bronz. przez Wacława (Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . . . . 12·—
1622. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1623. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1624. — Medal Hugona Kołłątaja 1912 r. przez S. Popławskiego bronz . . . 10·—
1625. — tenże srebrny . . 30·—
1626. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1627. — tenże srebrny . . 50·—
1628. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1629. — tenże srebrny . . . 30·—
1630. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1631. — j. w. srebrny . . . 40·—
1632. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1633. — tenże srebrny . . . 30·—
1634. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1635. — tenże w srebrze . . 30·—
1636. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1637. Medal ks. Piotra Skargi 1912 r. jubileuszowy przez Wit. Bielińskiego br. 10·—
1638. — tenże srebrny . . . 30·—
1639. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1640. — tenże srebrny . . . 5.—
1641. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10.—
1642. — tenże srebrny. . . 30·—
1643. Medal jubileusz. Uniwersytetu lwowskiego (Błotnicki sc.) 1912 r. bronz . 10.—
1644. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—

Koron

Medale.

1645. — tenże w srebrze . . 30·—
1646. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1647. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1648. — tenże w srebrze . . 40·—
1649. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1650. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1651. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1652. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1653. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . . 10·—
1654. tenże srebrny . . . 30·—
1655. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1656. — tenże srebrny . . . 3·—
1657. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1658. — tenże srebrny . . 3·—
1659. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1660. tenże srebrny . . . . 10·—
1661. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Książki.

Brensztejn Michał: „Pieniądze papierowe Księstwa Warszawskiego", Kraków 1913, 8⁰, str. 11 i 2 tabl. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . 1·50

Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises", 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi 175·—

Czapski j. poprz. ale tablice czarne . . . . 165·—

Koron

Książki.

Grażyński Michał: „Moneta świdnicka w Polsce", Kraków 1912. 8⁰, str. 32. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . 1·—

Grodecki Roman: „Nieznane pieczęcie miasta Krakowa", Kraków 1912, 8⁰, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." 1·—

Dr. Gumowski Maryan: „Moneta złota w Polsce średniowiecznej", Kraków 1912. Nakł. Akad. Um. 8⁰ str. 107 2·—

Dr. Gumowski Maryan: „Monety sasko-polskie", Kraków 1910, 8⁰ str. 23 tabl. 7 2.50

Hniłko Antoni: „Mennica krakowska w rękach Szwedów", Kraków 1912, 8⁰ str. 13. Odb. z „Wiad. num.-ar." 1·—

Janusz Bohdan: „Moneta lekarstwem magicznem i talizmanem", Kraków 1913, 8⁰, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . . 1·—

Mękicki Rudolf: „Medale grunwaldzkie", Lwów 1911 z illustracyami, 8", str. 36 1·50

Plage Karol: „Monety bite w miedzi za panowania Stanisława Augusta." Warszawa 1897, 4⁰. z 18 tabl. 7·50

Plage Karol: „Monety bite dla prowincyi polskich przez Austryę i Prusy, oraz monety wolnego miasta Gdańska. Ks. Warszawskiego i w oblężeniu Zamościa". Kraków 1906, fol. 8 tabl. . 7·—

Plage Karol: „Monnaies frappées pour le Royaume de Pologne en 1815 à 1865 et monnaies frappées à Cracovie en 1835". Cracovie 1902, fol. z 38 tablicami . 17·50

Korzystać z cennika monet i medali oraz pośrednictwa Redakcyi mają prawo wyłącznie Członkowie Towarzystwa numizmat. i Prenumeratorzy „Wiadomości num.-arch."

Portrety królów polskich

reprodukcye oryginalnych współczesnych rycin, **pierwszorzędnych tak co do wartości historycznej, jak artystycznej,** począwszy od Stefana Batorego aż do Stanisława Augusta.

Wydawnictwo składa się z 10 portretów królewskich w formacie duże folio na papierze czerpanym.

Do nabycia w Redakcyi w cenie 20 koron za komplet.

Bracia Egger

:: :: WIEDEŃ :: ::

I., Opernring 7.

Monety i starożytności.

Monety greckie i rzymskie.

Talary i medale Niemiec i innych krajów :-: :-: :-:

Stare medale artystyczne.

Greckie i rzymskie rzeźby, bronzy, terrakoty, ozdoby itd.

Dzieła sztuki z epoki Renesansu :-: :-: :-: :-:

Telegramy: Nummus, Wien.

Telefon 305.

MATERYAŁY

DO IKONOGRAFII KRÓLÓW, ZBROI I WOJSKA POLSKIEGO

zebrane i wydane staraniem i nakładem

WŁADYSŁAWA BARTYNOWSKIEGO.

Portrety.

Zygmunt I . . . tablic 9, portretów 23
Zygmunt August . " 7, " 24
Henryk Walezy . . " 3, " 4
Stefan Batory . . " 15, " 34
Jagiellonki od roku 1399 do 1596, tablic 19, portretów 55.
Razem tablic 54, portretów 141, cena 30 kor. z tekstem.

Broń i uzbrojenie w Polsce.

tablic 43, rysunków i figur 168, cena 20 kor.

Wojsko polskie.

Od roku 1552 do 1800, tablic 27, figur 191.
Od roku 1800 do 1855, tablic 49, figur 475.
Razem tablic 76, rysunków 666, cena 40 kor.

Komplet wydawnictwa 75 koron, egzemplarz z 73 tablicami wojska kolorowanemi 160 kor. Egzemplarz **na papierze czerpanym** 230 koron.

25% na rzecz Tow. Numizm.

Otto Helbing Nast.

HANDEL MONET i MEDALI

Monachium, Lenbachplatz Nr. 4.

SPRZEDAŻ i KUPNO monet i medali wszelkiego rodzaju. **NABYWANIE** całych zbiorów lub pojedynczych sztuk za gotówkę po cenach możliwie wysokich lub na sprzedaż drogą licytacyi za odpowiednio umiarkowaną prowizyę.

Na żądanie P. T. zbieraczy przesyłam chętnie na okaz lub do wyboru.

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Monety.	Koron
1662. Zygmunt III. Szóstak malbor. 1599 Z^3	2·50
1663. Jan Kazimierz. Ort gdański 1657 Z^3	4·—
1664. — 1658 Z^3	3·—
1665. — (z 7 przerob. 8) 1658 Z^2	2·50
1666. — Ort toruński 1655 Z^3	3·—
1667. August II. Szóstak kor. 1702 Z^3	1·50
1668. Stanisław August. Półzłotek 1786 Z^2	1·—
1669. — półtalar 1778 Z^2 . .	5·—
1670. — półtalar 1783 Z^2 . .	5·50
1671. — talar 1783 Z^3 . . .	8·—
1672. — trojak medal (NOVET) 1767 Z^2	16·—
1673. — półzłotek FIDEM SERVAT 1771, nowe bicie Z^3 .	7·—
1674. Księstwo Warsz. $^1/_6$ talara 1812 Z^2	2·50
1675. Aleksander I. 10 złotych 1820 Z^3	30·—
1676. — 10 złotych 1822 Z^3	30·—
1677. — 10 złotych 1823 Z^3	40·—
1678. — 10 złotych 1824 Z^3	30·—
1679. — 10 złotych 1825 Z^3	40·—
1680. Mikołaj I. 10 kop. (MW) 1855 Z^3	3·—
1681. Mikołaj I. 25 kop. (50 gros) 1846 Z^3	6·—
1682. — 1850 Z^3	2·50
1683. — 30 kop. (2 złote) 1840 Z	5·—
1684. — 5 złotych (75 kop.) 1837 Z	4·—
1685. — 1841 Z	5·—
1686. Aleksander II. Półgrosz 1855 (BM) Z^3	1·—
1687. — półgrosz 1861 (BM) Z^3	1·—
1688. Mikołaj I. Kopiejka 1851 (BM) Z^3	1·—
1689. — 2 kop. 1850 Z^2 . .	4·—
1690. — 2 kop. 1854 Z^3 . .	3·—
1691. Aleksander II. 1 kop. 1855 Z^3	2·—
1692. — 1 kop. 1858 Z^3 . .	2·—
1693. — 1 kop. 1859 Z^3 . .	2·—
1694. — 1 kop. 1860 Z^3 . .	2·—
1695. — 1 kop. 1861 Z^3 . .	2·—
1696. — 1 kop. 1863 Z^3 . .	2·—
1697. — 1 kop. 1864 Z^3 . .	2·—
1698. — 2 kop. 1858 Z^3 . .	2·50
1699. — 2 kop. 1860 Z^3 . .	2·50
1700. — 2 kop. 1860 Z^2 . .	1·50

1701. Zygmunt III. Trojak kor. r. 1594 Czap. 5041 obok orła trójliść Z^3	5·50
1702. — Trojak kor. r. 1595 Wal. 17^1 Z^3	3·80
1703. — Trojak kor. r. 1595 Wal. 17^2 Z^3	2·—
1704. — Trojak kor. Av. pod. Wal. 17^2 na Rv. obok orła trójliść Z^3	3·—
1705. — Trojak kor. Wal. 17*b* Czap. 953 ale napis odmienny w legendzie, na Rv. obok orła trójliść Z^3 . .	4·—
1706. Trojak kor. Wal. 17^{10} pop. mniej. Z^3	3·80
1707. — Trojak kor. r. 1596 Wal. 17^{14} Czap. 998 Z^3 . .	2·30
1708. — Trojak kor. r. 1596 Wal. 18^3 popiersie jednak podobne do Wal. typ 33 Z^3	4·—
1709. — Trojak kor. podobny do poprzedniego, ale legenda na Av. inaczej kryzą przedzielona i punktacya odmienna po obu stronach, otok pereł zupełny Z^3 . .	2·50
1710. — Trojak kor. pod. do nr. 1709, ale punktacya i pop. inne, podobny Wal. 18^5 Z^3	4·—

Monety.

Koron

1711. — Trojak kor. Wal. 18^{7} Z^{2} . . . . 4·—

1712. — Trojak kor. Av. w końcu legendy obok głowy ✶ i pod pop. po ... dg. — ✶. Rv. podobny Wal. 18^{12} Z^{2-3} 8·—

1713. — Trojak kor. Wal 18^{10} Czap. 993 Z^{3} . . . . 1·30

1714. — Trojak kor. Av. Sig. III. d ✶ — ✶ rex. po... popiersie o dużej głowie Rv. podobny Czap. 996 Wal 18b Z^{3} . . . . 4·—

1715. — Trojak kor. r. 1597 Wal. 18^{18} Czap. 1047 Z^{2-3} 2·—

1716. — Trojak kor. podobny do poprzedniego ale na Rv. Polo. 97 : Z^{3} . . . . . . 1·30

1717. Trojak kor. r. 1596 Wal. 20^{1} rok po obu stronach monety Z^{3} . . . . . . 22·50

1718. — Trojak kor. Wal 21^{1} Czap. 991 Z^{3} . . . . 2·—

1719. — Trojak kor. podobny do poprzedniego, ale popiersie odmienne Z^{3} . . . 2·50

1720. — Trojak kor. Wal. 21^{3} pop. nieforemne niezwykłe Z^{3} . . . . 3·—

1721. — Trojak kor. Av. pod. do Wal. 21^{4} ale legenda zupełna Rv. Wal. 21^{4} Z^{3} . 4·—

1722. Trojak kor. r. 1597 pod. do Wal. 21^{7} ale omyłkowy zamiast H wybito N Z^{3} . 6·—

1723. — Trojak kor. r. 1598 Wal. 22^{1} ale drobne odmiany w punktach Z^{3} . . . 2·—

1724. — Trojak kor. Wal. 22^{2} Czap. 1097 ·P· ·98· Z^{3} 1·30

1725. — Trojak kor. r. 1599 Wal. 22^{3} Czap. 1125 Z^{2-3} —·90

1726. — Trojak kor. podobny do poprzedniego Z^{3} . . . 1·30

1727. — Trojak kor. Wal. 22^{4} Czap. 1126 Z^{3} . . . . . 1·30

1728. — Trojak kor. pod. do 129, ale na Rv. ✶ P 99 · Lewart bez tarczy · ✶ Z^{3} . . 1·30

1729. — Trojak kor. r. 1600 Wal. 23^{1} ale pop. b. Z^{3} . 1·—

1730. — Trojak kor. Wal. 23^{1} Z^{3} . . . . 2·50

Medale.

Koron

1731. Radzimiński Luba Zygmunt, heraldyk. Medal na złote wesele 1912 przez W. Przedwojowskiego, bronz. 8·—

1732. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—

1733. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—

1734. — j. w. ale bronz. . . 10·—

1735. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^{3} . 12·—

1736. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—

1737. j. w. ale bronz. . . . 6·—

1738. — Medal Hugona Kołłątaja 1912 r. przez S. Popławskiego bronz . . . 10·—

1739. — tenże srebrny . . 30·—

1740. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—

1741. — tenże srebrny . . 50·—

1742. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—

1743. — tenże srebrny . . . 30·—

1744. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—

1745. — j. w. srebrny . . . 40·—

1746. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—

1747. — tenże srebrny . . . 30·—

1748. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—

1749. — tenże w srebrze . . 30·—

1750. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—

1751. Medal ks. Piotra Skargi 1912 r. jubileuszowy przez Wit. Bielińskiego br. 10·—

1752. — tenże srebrny . . . 30·—

1753. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—

1754. — tenże srebrny . . . 5·—

1755. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10·—

1756. — tenże srebrny. . . 30·—

Koron

Medale.

1757. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1758. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1759. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1760. — tenże w srebrze . . 40·—
1761. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1762. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1763. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1764. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1765. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1766. tenże srebrny . . . 30·—
1767. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1768. — tenże srebrny . . . 3·—
1769. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1770. — tenże srebrny . . 3·—
1771. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna. bronz. . 5·—
1772. tenże srebrny . . . . 10·—
1773. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Książki.

Brensztejn Michał: „Pieniądze papierowe Księstwa Warszawskiego", Kraków 1913, 8°, str. 11 i 2 tabl. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . 1·50

Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises". 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi 175·—

Koron

Książki.

Czapski j. poprz. ale tablice czarne . . . . 165·—

Grażyński Michał: „Moneta świdnicka w Polsce", Kraków 1912. 8°, str. 32. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . 1·—

Grodecki Roman: „Nieznane pieczęcie miasta Krakowa", Kraków 1912, 8°, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." 1·—

Dr. Gumowski Maryan: „Moneta złota w Polsce średniowiecznej". Kraków 1912. Nakł. Akad. Um. 8° str. 107 2·—

Dr. Gumowski Maryan: „Monety sasko-polskie", Kraków 1910, 8° str. 23 tabl. 7 2.50

Hniłko Antoni: „Mennica krakowska w rękach Szwedów", Kraków 1912, 8° str. 13. Odb. z „Wiad. num.-ar." 1·—

Janusz Bohdan: „Moneta lekarstwem magicznem i talizmanem", Kraków 1913, 8°, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . . . . 1·—

Mękicki Rudolf: „Medale grunwaldzkie", Lwów 1911 z illustracyami. 8°, str. 36 1·50

Plage Karol: „Monety bite w miedzi za panowania Stanisława Augusta," Warszawa 1897, 4°. z 18 tabl. 7·50

Plage Karol: „Monety bite dla prowincyi polskich przez Austryę i Prusy, oraz monety wolnego miasta Gdańska. Ks. Warszawskiego i w oblężeniu Zamościa". Kraków 1906, fol. 8 tabl. . 7·—

Plage Karol: „Monnaies frappées pour le Royaume de Pologne en 1815 à 1865 et monnaies frappées à Cracovie en 1835". Cracovie 1902, fol. z 38 tablicami . 17·50

Korzystać z cennika monet i medali oraz pośrednictwa Redakcyi mają prawo wyłącznie Członkowie Towarzystwa numizmat. i Prenumeratorzy „Wiadomości num.-arch."

Portrety królów polskich

reprodukcye oryginalnych współczesnych rycin, **pierwszorzędnych tak co do wartości historycznej, jak artystycznej,** począwszy od Stefana Batorego aż do Stanisława Augusta.

Wydawnictwo składa się z 10 portretów królewskich w formacie duże folio na papierze czerpanym.

Do nabycia w Redakcyi w cenie 20 koron za komplet.

Bracia Egger

:: :: WIEDEŃ :: ::

I., Opernring 7.

Monety i starożytności.

Monety greckie i rzymskie.

Talary i medale Niemiec i innych krajów :-: :-: :-:

Stare medale artystyczne.

Greckie i rzymskie rzeźby, bronzy, terrakoty, ozdoby itd.

Dzieła sztuki z epoki Renesansu :-: :-: :-: :-:

Telegramy: Numus, Wien.

Telefon 305.

MATERYAŁY

DO IKONOGRAFII KRÓLÓW, ZBROI I WOJSKA POLSKIEGO

zebrane i wydane staraniem i nakładem

WŁADYSŁAWA BARTYNOWSKIEGO.

Portrety.

Zygmunt I . . . . tablic 9, portretów 23
Zygmunt August . . „ 7, „ 24
Henryk Walezy . . „ 3, „ 4
Stefan Batory . . „ 15, „ 34
Jagiellonki od roku 1399 do 1596, tablic 19, portretów 55.
Razem tablic 54, portretów 141, cena 30 kor. z tekstem.

Broń i uzbrojenie w Polsce.

tablic 43, rysunków i figur 168, cena 20 kor.

Wojsko polskie.

Od roku 1552 do 1800, tablic 27, figur 191.
Od roku 1800 do 1855, tablic 49, figur 475.
Razem tablic 76, rysunków 666, cena 40 kor.

Komplet wydawnictwa 75 koron, egzemplarz z 73 tablicami wojska kolorowanemi 160 kor. Egzemplarz **na papierze czerpanym** 230 koron.

25% na rzecz Tow. Numizm.

Otto Helbing Nast.

HANDEL MONET i MEDALI

Monachium, Lenbachplatz Nr. 4.

SPRZEDAŻ i KUPNO monet i medali wszelkiego rodzaju. **NABYWANIE** całych zbiorów lub pojedynczych sztuk za gotówkę po cenach możliwie wysokich lub na sprzedaż drogą licytacyi za odpowiednio umiarkowaną prowizyę.

Na żądanie P. T. zbieraczy przesyłam chętnie na okaz lub do wyboru.

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu" w Krakowie.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Monety.

1774. — Trojak kor. r. 1600 Wal. 23² Czap. 1153 Z³ . 4·50
1775. — Trojak kor. Wal 23³ Z³ . . . . 2·50
1776. — Trojak kor. r. 1601 Wal. 23⁴ Czap. 1178 Z³. 1·20
1777. — Trojak kor. podobny do poprzedniego ale na Av. między d a g .. w legendzie Rv. przy orle P duże Z³ . 2·—
1778. — Trojak kor. r. 1600 Wal. 24¹ Czap. 1136 na Av. popiersie jednak typu 23*b* Z³ 1·50
1779. — Trojak kor. Wal. 24² Czap. 1170. . . . . 1·—

Mennica bydgoska:

1780. — Trojak kor. r. 1595 Wal. 26¹ Czap. 6717 typ ten w roku 1595 jest bardzo rzadki. podczas gdy rok 1596 jest pospolity Z³ . . . . 20·—
1781. — Trojak kor. Wal. 26² 1596 Z³. . . . . 2·50
1782. — Trojak kor. Wal. 26³ 1596 herb Wazów bez korony Z³. . . . . 6·—
1783. — Trojak kor. Wal 26⁴ r. 1596 zbroja w popiersiu odmienna Z³. . . . . . 1·50
1783. — Trojak kor. Av. Wal. 26 pop. a Rv. herb Wazów w koronie. kwiat róży z gałązkami i litery I – F podwójnie wybite Z³ . . . . 1·50
1784. — Trojak kor. r. 1596 Wal. 27¹ Z³ . . . . 6·—
1785. — Trojak kor. Wal. 27² Z³ . . . . 6·—
1786. — Trojak kor. Wal. 30¹ Czap. 987 . . . . 4·—

Koron

Monety.

1787. — Trojak kor. Wal. podobny do poprzedniego ale na Av. w legendzie dg·· rex Z³. . . . . 2·50
1788. — Trojak kor. Wal. 30² Czap. 5049 Z³ . . . . . 2·—
1789. — Trojak kor. Wal. 30⁶ Czap. 989 Z³. . . . . . . 4·—
1790. — Trojak kor. Wal. 30⁷ 988 Z³ . . . . 1·50
1791. — Trojak kor. Wal. 30⁸ ale popiersie z brodą spiczastą Z³ . . . . 1·20
1792. — Trojak kor. Wal. 30⁸ punktacya odmienna Czap. 1032/1033 Z³. . . . . 1·—
1793. — Trojak kor. Wal. 30⁹ Mathy 573 Z³ . . . . . 1·50
1794. — Trojak kor. Wal. 30¹⁰ Czap. 1032 . . . . 2·50
1795. — Trojak kor. Wal. 30¹² ale drobne różnice Z³ . . 1·50
1796. — Av. popiersie ciekawe odmienne Rv. jak Wal. 30¹³ Z³. . . . . 4·—
1797. — Trojak kor. Wal. 30¹⁴ Z³ . . . . 6·—
1798. — Trojak kor. podobny Wal. 30¹⁵ ale w legendzie Sig nie I G Z³ . . . . . 4·—
1799. — Trojak kor. Wal 30¹⁵ Z³. . . . . 6·—
1800. — Trojak kor. Av. pop. Wal. 30—a legenda bez punktów. Rv. herb Wazów nie ozdobny podobny Czap 1036 Z³. . . . . 3·—
1801. — Trojak koronny Wal. 31³ Czap. 6718 Z³. . . . 10·—
1802. — Trojak koronny Wal. 31⁵ Z³ . . . . 15·—

Koron

Monety.

1803. — Trojak koronny rok 1597 Wal. 32^2 Mathy 572 Z^3 1·50
1804. — Trojak koronny podobny do poprzedniego drobna jednak różnica w punktacyi . . . . 1·50
1805. — Trojak koronny Av. Wal. 32 pop. b. Rv. gałązka sękata rok pomył. 98 czy 99 Z^3 . . . . 7·—
1806. — Trojak koronny rok 1598 Wal. 32^6 Czap. 1017 Z^3 7·50
1807. — Trojak koronny Av. pop. typu Wal. 32—a Sig. III D — . . G REX · PO · M · DL: Rv. podobny do 166 Z^3 . 5·—
1808. — Trojak koronny rok 1597 Wal. 33^2 (H i R krzywo wybite) Z^3 . . . . . 2·50
1809. — Trojak koronny Av. Sigi . 3 D : G ... rex ... Rv. podobny Wal. 33^1 oryginalnej roboty srebro bardzo dobre Z^3 . . . . 2·50
1810. — Trojak koronny Av. Sigi · 3 dg. — rex. p: o: m. d. l. Rv. Gros = arg I trip. = reg = I polo = 97 Z^3 4·—
1812. — Trojak koronny Wal. 33^{14} Z^3 . . . . 4·50
1813. — Trojak koronny Wal. 33^{15} Z^3 . . . . 2·50
1814. — Trojak koronny Wal. 34^2 Z^3 . . . . 1·50
1815. — Trojak koronny Av. Sigi. 3 dg — rex . pol . mdl Rv. zupełnie Nr 173 Z^3 . 1·50
1816. — Trojak koronny Wal. 34^5 Z^3 . . . . —·90
1817. — Trojak koronny Av. Sigi. 3 dg. — rex · pom · Rv. Wal. 34^9 Czap. 1029 Z^3 —·90
1818. — Trojak koronny Wal. 34^{10} Z^3 . . . . 1·50

Medale.

1819. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1820. — tenże srebrny . . . 30·—

Koron

Medale.

1821. Radzimiński Luba Zygmunt, heraldyk. Medal na złote wesele 1912 przez W. Przedwojowskiego, bronz. 8·—
1822. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1823. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1824. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1825. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1826. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1827. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1828. — Medal Hugona Kołłątaja 1912 r. przez S. Popławskiego bronz . . . 10·—
1829. — tenże srebrny . . 30·—
1830. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1831. — tenże srebrny . . 50·—
1832. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1833. — tenże srebrny . . . 30·—
1834. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1835. — j. w. srebrny . . . 40·—
1836. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1837. — tenże srebrny . . . 30·—
1838. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1839. — tenże w srebrze . . 30·—
1840. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1841. Medal ks. Piotra Skargi 1912 r. jubileuszowy przez Wit. Bielińskiego br. 10·—
1842. — tenże srebrny . . . 30·—
1843. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1844. — tenże srebrny . . . 5.—
1845. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10.—
1846. — tenże srebrny. . . 30·—

Medale. Koron

1847. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1848. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1849. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1850. — tenże w srebrze . . 40·—
1851. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1852. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1853. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1854. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1855. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1856. tenże srebrny . . . 30·—
1857. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1858. — tenże srebrny . . . 3·—
1859. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1860. — tenże srebrny . . 3·—
1861. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna. bronz. . 5·—
1862. tenże srebrny . . . . 10·—
1863. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Książki.

Brensztejn Michał: „Pieniądze papierowe Księstwa Warszawskiego". Kraków 1913, 8⁰. str. 11 i 2 tabl. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . 1·50

Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises", 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi 175·—

Książki. Koron

Czapski j. poprz. ale tablice czarne . . . . 165·—

Grażyński Michał: „Moneta świdnicka w Polsce", Kraków 1912. 8⁰, str. 32. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . 1·—

Grodecki Roman: „Nieznane pieczęcie miasta Krakowa", Kraków 1912, 8⁰, str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." 1·—

Dr. Gumowski Maryan: „Moneta złota w Polsce średniowiecznej", Kraków 1912. Nakł. Akad. Um. 8⁰ str. 107 2·—

Dr. Gumowski Maryan: „Monety sasko-polskie", Kraków 1910, 8⁰ str. 23 tabl. 7 2.50

Hniłko Antoni: „Mennica krakowska w rękach Szwedów", Kraków 1912, 8⁰ str. 13. Odb. z „Wiad. num.-ar." 1·—

Janusz Bohdan: „Moneta lekarstwem magicznem i talizmanem", Kraków 1913, 8⁰,. str. 16. Odb. z „Wiad. num.-arch." . . . . . . 1·—

Mękicki Rudolf: „Medale grunwaldzkie", Lwów 1911 z illustracyami, 8⁰, str, 36 1·50

Plage Karol: „Monety bite w miedzi za panowania Stanisława Augusta," Warszawa 1897, 4⁰, z 18 tabl. 7·50

Plage Karol: „Monety bite dla prowincyi polskich przez Austryę i Prusy, oraz monety wolnego miasta Gdańska, Ks. Warszawskiego i w oblężeniu Zamościa". Kraków 1906, fol. 8 tabl. . 7·—

Plage Karol: „Monnaies frappées pour le Royaume de Pologne en 1815 à 1865 et monnaies frappées à Cracovie en 1835". Cracovie 1902, fol. z 38 tablicami . 17·50

Korzystać z cennika monet i medali oraz pośrednictwa Redakcyi mają prawo wyłącznie Członkowie Towarzystwa numizmat. i Prenumeratorzy „Wiadomości num.-arch."

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Monety.	Koron
1864. Zygmunt III. (c. d.). Trojak kor. 1597 Wal. 35[1] ale drobne różnice na Rv. Z³	1·20
1865. — Trojak kor. Av. pop. Wal. 35 a Rv. podobny do poprzedniego, ale rok przedzielony (9·7·) Z³	2·40
1866. — Trojak kor. Av. podobny do poprz. Rv. TR.R. PO:97: Z³	1·50
1867. — Trojak kor. Av. jak poprz. Rv. gross : arg I tr : o: po 97 Z³	1·20
1868. — Trojak koron. Wal. 35³ Z³	1·20
1869. — Trojak kor. Av. jak poprzedni o]]]o Rv. gros . arg . | tri . r . po . 97 Z³ .	2·—
1870. — Trojak kor. podobny Wal. 35⁴ ale Rv. bez punktów Z³	2·50
1871. — Trojak koron. Wal. 35⁵ ale popiersie odmienne, korona wysoko punktowana Z³	1·50
1872. — Trojak koron. Wal. 35⁵ popiersie znów inne Z³	3·—
1873. — Trojak kor. omyłkowy na Rv. zamiast A — Λ	5·—
1874. — Trojak kor. r. 1598 Wal. 35 b Czap. 1073 Z³ .	3·—
1875. — Trojak kor. Wal. 36² Czap. 1072	3·—
1876. — Trojak koron. Wal. 37¹ Z³	3·—
1877. — Trojak koron. Wal. 37² Z³	1·—
1878. — Trojak kor. Sig.III. d:—.g.rex.po.m.d.l. Rv. jak poprzedni Z³	2·40
1879. — Trojak koron. Wal. 37³ (pomyłkowy) na Rv. — RI.R.PO Z²	2·50
1880. — Trojak kor. Av. jak poprzedni. Rv. otok prążkowany, punktacya odmienna	2·50
1881. — Trojak koron. Av. w koronie ooo (Wal. 37 a, Rv. podobny do 1879, otok perełkowy Z³	2·50
1882. — Trojak koron. Av. popiersie nieco mniejsze, Rv. · TRI : R · PO (odmiana stempla) Z³	1·—
1883. — Trojak kor. r. 1599, Wal. 37⁵ Czap. 1122 Z³ .	1·10
1884. — Trojak podobny do poprzedniego, drobne odmiany Z³	1·—
1885. — Trojak kor. Av. popiersie małe, piękne, Rv. gros.arg.I:trip.r.po. Z³ .	1·—
1886. — Trojak kor. Av. Sig. III.d..—.g.rex.po.m.dl, Rv. jak poprzedni Z³ . .	—·80
1887. — Trojak kor. Av. Sig. III.d:g—..rex Rv. jak poprzedni, bity w srebrze wysokiej próby Z³	2·—
1888. — Trojak koron. Wal. 37⁷ ale w legendzie ....D:G-R Z³	1·10
1889. — Trojak kor. na Av. w polu przy oku jest wybite małe g w legendzie zamiast M—И DL Z³ . . .	1·—
1890. — Trojak kor. Av. popiersie małe, zresztą typ Wal. 37 Z³	1·10

Medale i książki jak w poprzednim cenniku.

Portrety królów polskich

reprodukcye oryginalnych współczesnych rycin, **pierwszorzędnych tak co do wartości historycznej, jak artystycznej,** począwszy od Stefana Batorego aż do Stanisława Augusta.

Wydawnictwo składa się z 10 portretów królewskich w formacie duże folio na papierze czerpanym.

Do nabycia w Redakcyi w cenie 20 koron za komplet.

Bracia Egger

:: :: WIEDEŃ :: ::

I., Opernring 7.

Monety i starożytności.

Monety greckie i rzymskie.

Talary i medale Niemiec i innych krajów :-: :-: :-:

Stare medale artystyczne.

Greckie i rzymskie rzeźby, bronzy, terrakoty, ozdoby itd.

Dzieła sztuki z epoki Renesansu :-: :-: :-: :-:

Telegramy: Numus, Wien.

Telefon 305.

MATERYAŁY

DO IKONOGRAFII KRÓLÓW, ZBROI I WOJSKA POLSKIEGO

zebrane i wydane staraniem i nakładem

WŁADYSŁAWA BARTYNOWSKIEGO.

Portrety.

Zygmunt I	tablic 9,	portretów 23
Zygmunt August .	„ 7,	„ 24
Henryk Walezy . .	„ 3,	„ 4
Stefan Batory . .	„ 15,	„ 34

Jagiellonki od roku 1399 do 1596, tablic 19, portretów 55.

Razem tablic 54, portretów 141, cena 30 kor. z tekstem.

Broń i uzbrojenie w Polsce.

tablic 43, rysunków i figur 168, cena 20 kor.

Wojsko polskie.

Od roku 1552 do 1800, tablic 27, figur 191.
Od roku 1800 do 1855, tablic 49, figur 475.

Razem tablic 76, rysunków 666, cena 40 kor.

Komplet wydawnictwa 75 koron, egzemplarz z 73 tablicami wojska kolorowanemi 160 kor. Egzemplarz na **papierze czerpanym** 230 koron.

25% na rzecz Tow. Numizm.

Otto Helbing Nast.

HANDEL MONET i MEDALI

Monachium, Lenbachplatz Nr. 4.

SPRZEDAŻ i KUPNO monet i medali wszelkiego rodzaju. **NABYWANIE** całych zbiorów lub pojedynczych sztuk za gotówkę po cenach możliwie wysokich lub na sprzedaż drogą licytacyi za odpowiednio umiarkowaną prowizyę.

Na żądanie P. T. zbieraczy przesyłam chętnie na okaz lub do wyboru.

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Monety. (Koron)

1891. Zygmunt III. (c. d.). Trojak kor. 1598 Wal. 37^1a Czap. 1094 Z^3 . . . . . 6·20

1892. — Trojak kor. Av. ...D: G . — . REX . M . DL . Rv. jak 1891 Z^3 . . . . 6·20

1893. — Trojak koron. Wal. 38^2 ale Sig.III.d::—..9. rex.po.m.d.l: Lewart bez tarczy Z^3 . . . . 5·—

1894. — Trojak kor. Wal. 40^1 Czap. 5062 Z^3 . . . . . 8·—

1895. — Trojak kor. podobny do poprzedniego, ale różnice w punktacyi Z^3 . . . 1·—

1896. — Trojak kor. Wal. 43^4 Czap. 1146 Z^3 . . . . . 6·20

1897. — Trojak kor. Wal. 43^5 Mathy 608 . . . . . . 1·20

1898. — Trojak kor. Wal. 43^7 na Av. litery drobne Z^3 . 1·20

1899. — Trojak kor. r. 1601 Wal. 43^{13} Czap. 1176 . . 4·—

Mennica wschowska.

1900. — Trojak kor. r. 1598 Wal. 44^1 Z^3 . . . . . . 1·50

1901. — Trojak koron. Wal. 44^2 Z^3 . . . . 1·50

1902. — Trojak kor. Wal. 44^3 ale na Av. ...REX.POL'MDL: Z^3 3·—

1903. — Trojak kor. Wal. 45^2 Czap. 1083 Z^3 . . . . . 2·50

1904. — Trojak kor. podobny do poprzedniego, ale na Av. legenda bez kropek Z^3 . . 2·50

1905. — Av. . Sig . 3 . d. — zresztą podobny do poprzedniego Z^3 . . . . 2·50

1906. — Trojak kor. Wal. 45^2 Czap. 1084 Z^3 . . . . . 2·—

1907. — Av. Sig . 3 . d . g . r . Rv. trir. po F Lewart w tarczy 98 Z^3 . . . . . . 1·50

Monety. (Koron)

1908. — Trojak kor. r. 1599 Wal. 45^4 Z^3 . . . . 1·20

1909. — Trojak kor. Wal. 45^8 Czap. 1118/7378 Z^3 . . . 1·—

1910. — Trojak kor. podobny do 1908, ale Rv. bez punktów Z^3 . . . . 1·20

1911. — Trojak koron. Wal. 45^{11} Z^3 . . . . 1·50

1912. — Trojak kor. podobny do poprzedniego, ale drobne odmiany w kropkowaniu Z^3 . . . . 2·50

1913. — Trojak kor. podobny do 1908, ale tu bity w srebrze wysokiej próby Z^3 . 1·20

1914. — Trojak kor. r. 1598 Wal. 46^1 Czap. 1085 pismo w trzech wierszach Z^3 . . 5·—

1915. — Trojak kor. Wal. 48^1 Czap. 1086/7366 Z^3 . . . 4·—

1916. — Trojak kor. Wal. 48^3 Beyer fig. 3276 Z^3 . . . 4·—

1917. — Trojak kor. Wal. 49^1 Czap. 1087 Z^3 . . . . . 2·50

1918. — Trojak koron. Wal. 49^2 Z^3 . . . . 5·—

1919. — Trojak koron. Wal. 50^2 Z^3 . . . . 2·—

1920. — Trojak koron. Wal. 50^4 Czap. 5759 Z^3 . . . . 1·50

1921. — Trojak koron. Wal. 50^5 Z^3 . . . . 1·—

1922. — Trojak kor. r. 1601 Wal. 50 b Czap. 1173 Z^3 . 2·20

1923. — Trojak kor. Wal. 51^8 w roku jednak ± 601 ˥ odwrotnie wybite Z^3 . . . 7·—

1924. — Trojak koron. Wal. 53^5 Czap. 9558 Z^3 . . . . 8·—

1925. — Trojak koron. typem podobny Wal. 53 ale na Rv. zamiast gwiazdki w drugim wierszu obok P całe PO . 4·—

Książki jak w poprzednich cennikach.

MEDALE.

	Koron
Medal Zygmunta Krasińskiego 1912 r. przez prof. Jana Raszkę bronz.	10·—
— tenże srebrny	30·—
Medal Hugona Kołłątaja 1912 przez Stan. Popławskiego bronz.	10·—
— tenże srebrny	30·—
Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) bronz.	10·—
— tenże srebrny	30·—
Medal ks. Piotra Skargi 1912 jubileuszowy przez Witolda Bielińskiego bronz.	10·—
tenże srebrny	30·—

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Medale.

1926. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1927. — tenże srebrny . . . 30·—
1928. Radzimiński Luba Zygmunt, heraldyk. Medal na złote wesele 1912 przez W. Przedwojewskiego, bronz. 8·—
1929. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1930. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1931. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1932. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1933. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1934. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1935. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1936. — tenże srebrny . . 50·—
1937. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1938. — tenże srebrny . . . 30·—
1939. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1940. — j. w. srebrny . . . 40·—
1941. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1942. — tenże srebrny . . . 30·—
1943. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1944. — tenże w srebrze . . 30·—

Koron

Medale.

1945. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1946. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1947. — tenże srebrny . . . 5.—
1948. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10.—
1949. — tenże srebrny. . . 30·—
1950. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1951. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1952. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1953. — tenże w srebrze . . 40·—
1954. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1955. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1956. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1957. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1958. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1959. tenże srebrny . . . 30·—
1960. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1961. — tenże srebrny. . . 3·—
1962. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1963. — tenże srebrny . . 3·—
1964. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1965. tenże srebrny . . . . 10·—
1966. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Książki.

	Koron
Brensztejn Michał: „Pieniądze papierowe Księstwa Warszawskiego“, Kraków 1913, 8⁰, str. 11 i 2 tabl. Odb. z „Wiad. num.-arch.“ . . .	1·50
Czapski hr. Emeryk: „Catalogue de la collection des monnaies et medailles polonaises“, 4 tomy, tom ostatni z tabl. kolorowanemi	175·—
Czapski j. poprz. ale tablice czarne	165·—
Dr. M. Gumowski: „Medale Stefana Batorego“, Kraków 1913, 8⁰, str. 64 i 9 tablic	10·—
Dr. M. Gumowski: „Medale Jagiellonów“, Kraków 1906, str. 12 i 30 tablic . . .	20·—
— na papierze czerpanym .	30·—

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Medale.

1926. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1927. — tenże srebrny . . . 30·—
1928. Radzimiński Luba Zygmunt, heraldyk. Medal na złote wesele 1912 przez W. Przedwojewskiego, bronz. 8·—
1929. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1930. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1931. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1932. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1933. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1934. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1935. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1936. — tenże srebrny . . 50·—
1937. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1938. — tenże srebrny . . . 30·—
1939. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1940. — j. w. srebrny . . . 40·—
1941. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1942. — tenże srebrny . . . 30·—
1943. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1944. — tenże w srebrze . . 30·—

Koron

Medale.

1945. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1946. Medalik Fr. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1947. — tenże srebrny . . . 5.—
1948. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10.—
1949. — tenże srebrny. . . 30·—
1950. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1951. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1952. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1953. — tenże w srebrze . . 40·—
1954. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1955. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1956. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1957. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1958. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1959. tenże srebrny . . . 30·—
1960. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1961. — tenże srebrny. . . 3·—
1962. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1963. — tenże srebrny . . 3·—
1964. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1965. tenże srebrny . . . . 10·—
1966. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Medale.

1926. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1927. — tenże srebrny . . . 30·—
1928. Kołłątaj Hugo (Popławski sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1929. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1930. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1931. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1932. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1933. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1934. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1935. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1936. — tenże srebrny . . 50·—
1937. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1938. — tenże srebrny . . . 30·—
1939. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1940. — j. w. srebrny . . . 40·—
1941. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1942. Skarga Piotr (Bieliński sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1943. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1944. — tenże w srebrze . . 30·—

Koron

Medale.

1945. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1946. Medalik Fryd. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1947. — tenże srebrny . . . 5·—
1948. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10·—
1949. — tenże srebrny. . . 30·—
1950. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1951. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1952. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1953. — tenże w srebrze . . 40·—
1954. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1955. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1956. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1957. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1958. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1959. tenże srebrny . . . 30·—
1960. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1961. — tenże srebrny . . . 3·—
1962. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1963. — tenże srebrny . . . 3·—
1964. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1965. tenże srebrny . . . . 10·—
1966. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Medale.

1926. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1927. — tenże srebrny . . . 30·—
1928. Kołłątaj Hugo (Popławski sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1929. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1930. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1931. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1932. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1933. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1934. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1935. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1936. — tenże srebrny . . 50·—
1937. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1938. — tenże srebrny . . . 30·—
1939. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1940. — j. w. srebrny . . . 40·—
1941. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1942. Skarga Piotr (Bieliński sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1943. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1944. — tenże w srebrze . . 30·—

Koron

Medale.

1945. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1946. Medalik Fryd. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1947. — tenże srebrny . . . 5·—
1948. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10·—
1949. — tenże srebrny. . . 30·—
1950. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1951. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1952. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1953. — tenże w srebrze . . 40·—
1954. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1955. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1956. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1957. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1958. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1959. tenże srebrny . . . 30·—
1960. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1961. — tenże srebrny . . . 3·—
1962. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1963. — tenże srebrny . . 3·—
1964. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna, bronz. . 5·—
1965. tenże srebrny . . . . 10·—
1966. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Korzystać z cennika monet i medali oraz z pośrednictwa Redakcyi mogą jedynie członkowie Towarzystwa numizmatycznego i prenumeratorzy *Wiadomości num.-arch.* Koszta przesyłki pokrywają odbiorcy.

Dublety monet.

Własność prywatna, do nabycia w Redakcyi.

Koron

Medale.

1926. Krasiński Zygmunt, medal wybity nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1913 (J. Raszka) bronz . . . . . 10·—
1927. — tenże srebrny . . . 30·—
1928. Kołłątaj Hugo (Popławski sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1929. Czapski hr. Emeryk. Medal pośmiertny 1896 r. z napisem po obu stronach, bronz. . . . . 13·—
1930. Medal krakowski jubileuszowy 1863 r. (Jastrzębowski sc.) srebrny . . 30·—
1931. — j. w. ale bronz. . . 10·—
1932. Mickiewicz Adam. Medal bronz. (przez Wacł. Szymanowskiego) 60 mm. Z^3 . 12·—
1933. Potocki hr. Andrzej. Medal od Tow. rolnicz. krak. (L. Puget sc.) 45 mm. srebrny . . . . 20·—
1934. j. w. ale bronz. . . . 6·—
1935. — Medal grunwaldzki przez J. Raszkę bronz . . 15·—
1936. — tenże srebrny . . 50·—
1937. Medal Wład. Bartynowskiego (J. Raszka) bronz. 10·—
1938. — tenże srebrny . . . 30·—
1939. Fałat Julian art. mal. Medal od kolegów 1912 (Laszczka sc.) bronz . . . . 10·—
1940. — j. w. srebrny . . . 40·—
1941. Medal prof. Dr. Piekosińskiego (J. Raszka) bronz 10·—
1942. Skarga Piotr (Bieliński sc.) 1912 bronz. . . . 10·—
1943. Medal Andrzeja hr. Potockiego (J. Raszka) bronz 10·—
1944. — tenże w srebrze . . 30·—

Koron

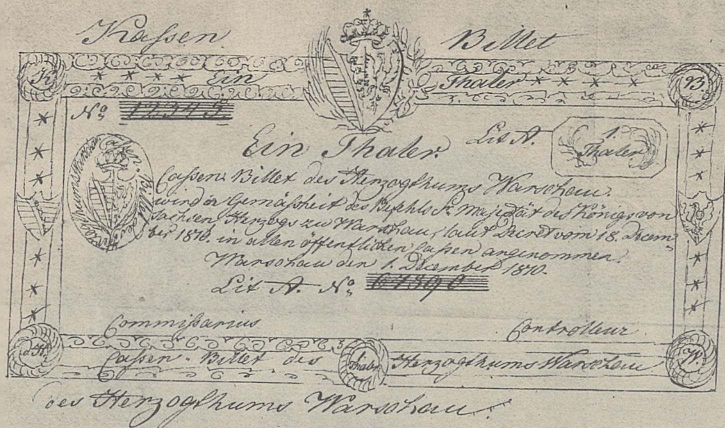
Medale.

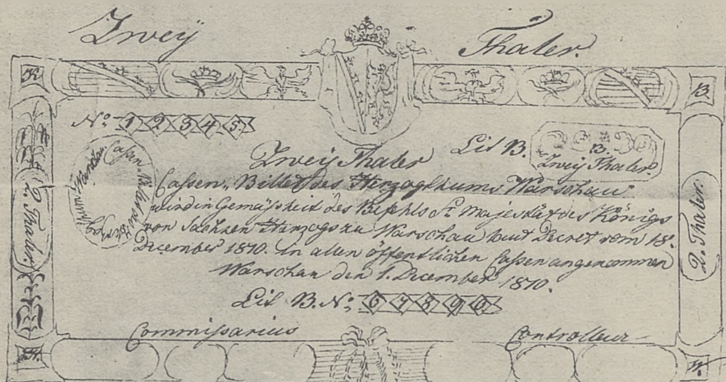
1945. Medal Andrzeja hr. Potockiego (W. Bieliński) bronz. . . . . 10·—
1946. Medalik Fryd. Chopina przez Ant. Madeyskiego br. 3·—
1947. — tenże srebrny . . . 5·—
1948. Medal prof. Maryana Sokołowskiego (H. Kunzek) bronz. . . . . 10·—
1949. — tenże srebrny. . . 30·—
1950. Bayer Karol. Medal pośmiertny znanego numizmatyka bronz . . . . . . 5·—
1951. Medal rydzyński ołowiany . . . . 5·—
1952. Medal Stan. hr. Tarnowskiego (K. Laszczka) bronz. 15·—
1953. — tenże w srebrze . . 40·—
1954. Medal Dr. Henryka Jordana (J. Raszka) bronz. . 2·50
1955. — tenże aluminium z kółkiem . . . . . . —·20
1956. — tenże posrebrzany z uszkiem . . . . 2·—
1957. Medal Elizy Orzeszkowej (J. Raszka) bronz. . . 10·—
1958. Medal jubileuszowy Muzeum Narodowego (K. Laszczka) bronz. . . . . . 10·—
1959. tenże srebrny . . . 30·—
1960. Jetton pamiątkowy Muzeum Narodowego, bronz. 1·50
1961. — tenże srebrny. . . 3·—
1962. Jetton jubileuszowy Muzeum Narodowego. bronz. 1·50
1963. — tenże srebrny . . 3·—
1964. Medal jubileuszowy miasta Cieszyna. bronz. . 5·—
1965. tenże srebrny . . . . 10·—
1966. Medal jubileuszowy Mikołaja Reja (J. Raszki) bronz. 6·—

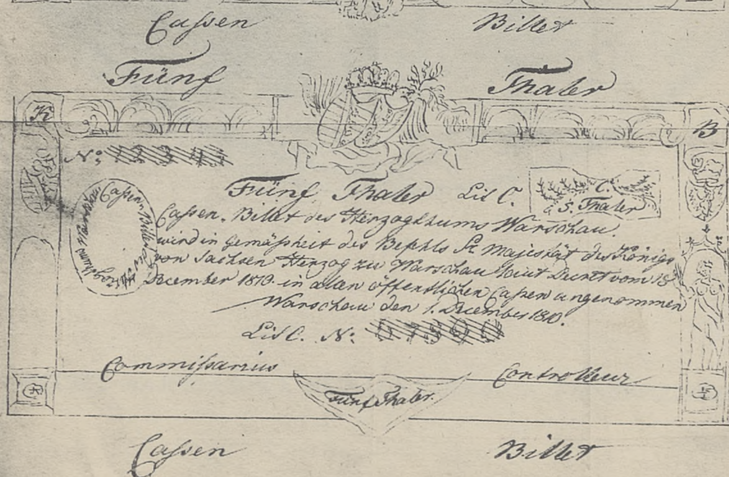
Nakładem Towarzystwa numizmatycznego. Czcionkami drukarni „Czasu“ w Krakowie.

Tabl. 1.

Do artykułu M. Brensztejna: »Pieniądze papierowe Ks. Warszawskiego«.

PIERWOTNE SZKICE DO BILETÓW KASOWYCH KSIĘSTWA WARSZAWSKIEGO
ZE ZBIORÓW MUZEUM CZAPSKICH W KRAKOWIE.

Tabl. 2.

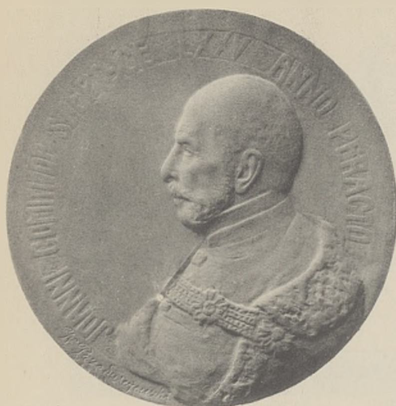
Do artykułu Dr. M. Gumowskiego: „Pieczęcie królów polskich".

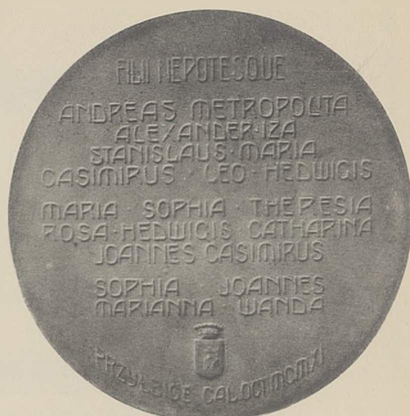

PIECZĘĆ MAJESTATOWA MICHAŁA KORYBUTA WIŚNIOWIECKIEGO.

Tabl. 3.

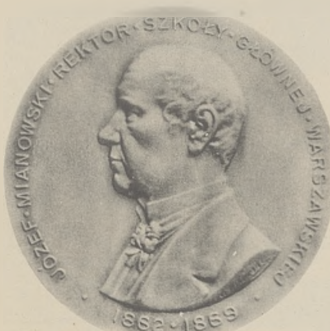
Do artykułu: »Nieopisane monety i medale«.

MEDAL JANA HR. SZEPTYCKIEGO.
MEDAL ANDRZEJA HR. POTOCKIEGO.
MEDAL JÓZEFA MIANOWSKIEGO.

Fototypia A. Trybalski. Kraków.

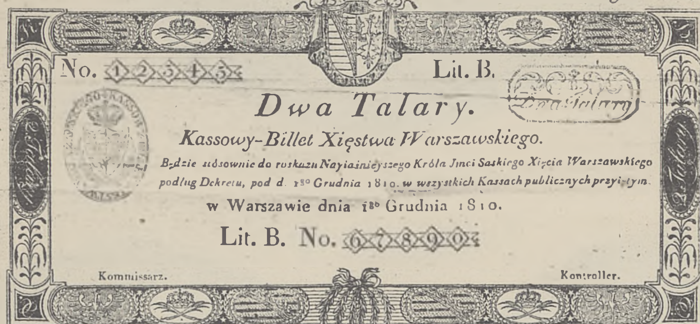
TABL. 4.

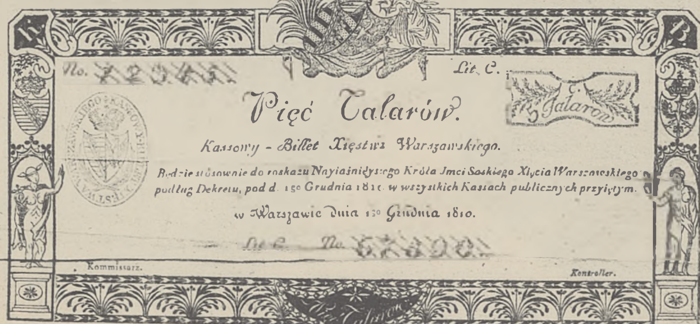
Do artykułu M. Brensztejna: »Pieniądze papierowe Ks. Warszawskiego«.

Wzory Billetów Kassowych.

XIĘSTWA WARSZAWSKIEGO.

Kassowy Billet.

WZORY BILETÓW KASOWYCH KSIĘSTWA WARSZAWSKIEGO ZE ZBIORÓW MUZEUM CZAPSKICH W KRAKOWIE.

Fototypia A. Trybalski, Kraków.

TABL. 5.

Do artykułu Dr M. Gumowskiego: »Pieczęcie Królów polskich«.

119

120

122

PIECZĘCIE MICHAŁA KORYBUTA WIŚNIOWIECKIEGO.

Fototypia A. Trybalski, Kraków.

Tabl. 6.

Do artykułu: »Nieopisane monety i medale«.

MEDAL NA 50 ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO.

TABL. 7.

Do artykułu: »Nieopisane monety i medale«.

1

2

3

4

a 5 b

1. MEDAL Z WYSTAWY W LIPNIE. 2. MEDAL Z WYSTAWY W STANISŁAWOWIE.
3. MEDAL JUBILEUSZOWY TOWARZYSTWA PRZEMYSŁOWEGO W POZNANIU.
4. MEDALIK SŁOWACKIEGO. 5. a, b. ZNACZKI PAŃSZCZYŹNIANE.

Fototypia A. Trybalski, Kraków.

TABL. 8.

Do artykułu Dr M. Gumowskiego: »Pieczęcie Królów polskich«.

121

125

123

124

PIECZĘCIE MICHAŁA KORYBUTA WIŚNIOWIECKIEGO.

Fototypia, A. Trybalski Kraków.

TABL. 9.

Do artykułu Dr. E. Bulandy: »Kilka gemm ze zbioru Schmidta-Ciążyńskiego«.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

INTAGLIA ZE ZBIORU MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE.

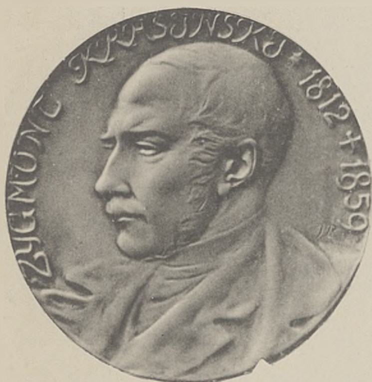
TABL. 10.

Do artykułu Dr. Z. Zakrzewskiego: »O brakteatach z napisami hebrajskimi«.

Tabl. 12.

Do artykułu: »Nieopisane monety i medale«.

1

2

3

1. MEDAL ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO. 2. MEDAL ARCYBISKUPA WINCENTEGO CHOŚCIAKA POPIELA. 3. ŻETON BOLESŁAWA PRUSA.

Tabl. 13.

Do artykułu Dr. E. Bulandy: «Kilka gemm ze zbioru Schmidta-Ciążyńskiego«.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

KAMEE ZE ZBIORU MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE.

TABL. 14.

Do artykułu Dr M. Gumowskiego: »Pieczęcie królów polskich«.

PIECZĘĆ MAJESTATOWA LITEWSKA JANA SOBIESKIEGO.

TABL. 15.

Do artykułu: „Nieopisane monety i medale".

2 3 4

1 6 5 8

7 10

15

11 9

14 13 12

TABL. 16.

Do artykułu: „Nieopisane monety i medale“.

Fototypia, A. Trybalski Kraków.

TABL. 17.

Do artykułu: „Nieopisane monety i medale".

Fototypia A. Trybalski, Kraków.

TABL. 18.

Do artykułu Dr. M. Gumowskiego: „Pieczęcie królów polskich".

129

130

133

PIECZĘCIE JANA SOBIESKIEGO.

Fototypia A. Trybalski. Kraków.

TABL. 19.

Do artykułu Dr. M. Gumowskiego: „Pieczęcie królów polskich".

131

132

PIECZĘCIE JANA SOBIESKIEGO.

TABL. 20.

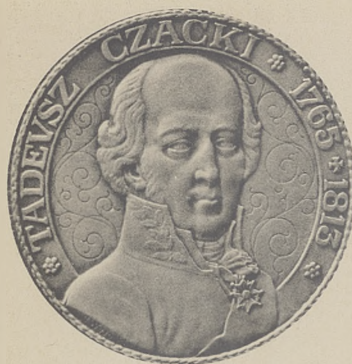

Do artykułu: „Nieopisane monety i medale".

TABL. 21.

Do artykułu: „Nieopisane monety i medale".

1

2

3

1. MEDAL TADEUSZA CZACKIEGO. 2. MEDAL KS. JÓZEFA PONIATOWSKIEGO.
3. MEDAL ANTONIEGO MADEYSKIEGO.

Fototypia A. Trybalski, Kraków.

